

SLOVENEK

Velja po pošti:

za celo leto naprej K 26—
za pol leta " " 13—
za četrt leta " " 6-50
za en mesec " " 2-20

V upravnistižu:

za celo leto naprej K 20—
za pol leta " " 10—
za četrt leta " " 5—
za en mesec " " 1-70

Za pošilj. na dom 20 h na mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Inserati:

Enostop. petivrstna (72 mm):
za enkrat 13 h
za dvakrat 11 "
za trikrat 9 "
za več ko trikrat . 8 "
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja

vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod čez dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod

Upravištvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. Upraviškega telefona št. 188.

Slovenskemu učiteljstvu v premislek.

(Izviran dopis iz učiteljskih krogov.)

Izobražen človek spozna danes vedno bolj jasno, da se bje po vsem izobraženem svetu boj med dvema svetovnim naziranjem, izmed katerih ima prvo namen ozdraviti bolno človeško družbo, drugo pa jo podreti z veliko revolucijo. To je tisto veliko gibanje sedanjega stoletja, kateremu se tudi maloštevilni slovenski narod in tudi slovensko učiteljstvo ne more izogniti.

Predprave posameznih privilegiranih stanov so omajane in padajo: aristokracija pada — vstaja demokracija. In na tem demokratičnem temelju ne stoji več stan nad stanom, temveč stan poleg stanu. »Dajmo vsakemu svoje!« to je humanitetno geslo s stališča pravice in ljubezni.

Po vsem izobraženem svetu pa se bje boj med obema svetovnim naziranjem zlasti na političnem polju, bje se tudi pri nas. Z ozirom na slovensko učiteljstvo se hočem dotakniti naših političnih struj.

Narodna napredna stranka je izgubila na svoji moči in veljavi v našem razumništvu, ne ozira se na to, ker ni bila izvršila svojih dolžnosti, temveč zato, ker ni dosledna v svojih nazorih in načelih, ker ni stranka z enotnim svetovnim naziranjem. Menimo, da je prišlo učiteljstvo v večini že do prepričanja, da ji bo od te stranke težko kedaj prisijalo solnce lepše prihodnosti.

Pred sabo gledamo dve mladi demokratični stranki z dvojnimi svetovnim naziranjem: Slovensko Ljudsko Stranko in socialno demokracijo. Prva sloni na katoličanstvu, druga na brezverstvu. Prva ima svoje korenine v sedanjem družabnem redu, postati hoče zastopnica ljudstva, zastopnica vseh stanov, ki jih hoče zbirati krog sebe in jih družiti na demokratičnem temelju k skupnemu delu; druga, sloneča na stališču krutega materijalizma, hoče šele polagati korenine v našo zemljo ter pcdirati sedanjí družabni red s svojimi pogubnimi načeli, ki morajo dovesti do krvavih katastrof.

Vprašanje torej nastane, kateri stranki se naj pridruži slovensko učiteljstvo?

Ali v Slovensko Ljudsko Stranko — ali v socialno demokracijo?

Pred to alternativo stoji napredno slovensko učiteljstvo m na to vprašanje bo moralo dati odgovor.

Učiteljstvo ima dolžnost vzgajati mladino versko in moralno, jo navajati k ljubezni do svojega naroda, k spoštovanju do vladarja in do avtoritete sploh. Ali more učiteljstvo izvrševati svojo vzvišeno nalogo kot član brezverske mednarodne socialne demokracije, ki pobija vsako avtoriteto, zasebno last itd., ki

tepta z nogami vse vzvišene svetinje človeštva? Ne, slovensko učiteljstvo je prepošteno in značajno, da bi se v večini pridružilo kedaj socialni demokraciji, ker hoče brezmadežne ohraniti svetinje, ki jih je podedovalo od svojih očetov, ker hoče vzgajati nadebudno mladino v katoliški veri, za svoj mili narod, za svojega vladarja — jo vzgojiti v koristne ude človeške družbe.

Toda krenimo od tega visokega razmislejanja na praktična tla!

Učiteljstvo je za svoje študije in svoj trud preslabo plačano. To mora priznati vsakdo, ki pozna naše razmere. Zato pa mora biti glavni namen našega združevanja to, naji najkrajšo pot, kako priti do boljšega gnotnega položaja, zato se moramo ozirati na to, katera stranka nam more pripomoči do boljšega gnotnega položaja.

Brez dvoma bo v bližnji prihodnosti edina vladajoča S. L. S., ki povdarja odločno v svojem programu, da odklanja vsako pravico in nadvlado, ker hoče združiti vse stanove na demokratičnem temelju k skupnemu delu. Ali ni ta ideja pametna? Slovenski narod nima plemstva, njegovo razumništvo in tudi slovensko učiteljstvo je vzraslo po večini iz ljudstva, zato bi bila le njegova čast, ponos in dobiček, ako bi smelo stopiti v tabor S. L. S. in v njem delovati za mili slovenski narod. Ali niso zastopniki S. L. S. v svojem programu odločno povdarjali, da sprejmejo vsakogar z odprtimi rokami, ki hoče ž njimi sodelovati na demokratični podlagi, ne da bi mu kedaj očitali, ako je imel kedaj kako drugo politično prepričanje? Ali niso povdarjali, da so proti nadvladi posameznih stanov, najsi imajo morda vseučiliške študije, najsi se vozijo morda v mehkih kupaletih prvega razreda, povdarjali, da so tudi proti duhovski nadvladi? Ali ni tudi slovensko učiteljstvo po večini tega demokratičnega mišljenja? Ali ne želi tudi slovensko učiteljstvo priti v kratkem času do boljšega gnotnega stanja?!

Slovensko učiteljstvo stoji pred alternativo: Ali v Slovensko Ljudsko Stranko ali pa — v socialno demokracijo.

Druge poti ni. Odločimo se za časa!

KMEČKI NEMIRI V RUMUNIJI.

Škodo po protijudovskih nemirih cenijo na 300 milijonov frankov. Nemiri polenjujejo. Pod orožje so pozvali rezerviste iz l. 1898 in 1899. Proga Bizen Galac dné 30. m. m. ni vozila. Sodijo, da so jo poškodovali uporniki, dasi trdi železniško ravnateljstvo, da ovira promet sneg, ki ga pa ni, ker je bilo 30. m. m. lepo vreme. V Mitniku Alt sta vodila protijudovsko gibanje dva kot kmeta preoblečena agitatorja. Na prsli sta imela kraljevo podobu, v roki sta pa nosila rumunsko zastavo. Kmetje so nosili lonce z žrjavico. Posestva, ki so jih hoteli le oplentiti, so pa označili s črnimi križi. Minister Hareh je naročil pravo-

slavni duhovščini, naj svečano pomirjuje prebivalstvo. Oklic so podpisali vsi metropolitni in nadškofje. Katoliški nadškof bukareštanski Rajmund Netzhammer je izdal pastirski list, ki priporoča mir. Rumunsko glasilo v Černovicah »Voinca Poporulin« piše: Judovski najemniki so toliko časa izžemali rumunske kmete, da so se dvignili proti svojim pijavkam in tlačiteljem. List pozivlja nato bukovinske Rumune, naj se varujejo tudi judovskih bukovinskih pijavk. Kako se godi ubogemu rumunskemu kmetiču, priznava glasilo judov »National Zeitung«. Javka o ubogih zatiranih judih in psuje rumunsko ljudstvo. A končno piše: »Najemniki (judje) so brezobzirno in nesmiljeno roparsko iztirjavali od kmeta najemnino, da so dosegli kolikor mogoče velik čisti dobiček.« Rumunski kralj Karol boleha. Ko so mu poročali o nemirih, je omedlel.

Najnovejša poročila se glase.

Bukarešt, 31. marca. Prišlo je snežiti. Zato so ustavili železniški promet. Na Donavi so morali pričeti takoj s paroplovstvom. »Agence Roumone« poroča, da so se kmetje premislili in da povračajo škodo in nosijo nazaj vpljeno blago. Ob Moldavi so v Putni nemiri. Kmetje zahtevajo, naj se izpremene najeminske pogodbe. V Putno so odposlali vojaštvo. Iz Vlaškega se poroča: V okraju Prahova je splošno mirno, v Salceji so razkropili vstaške kmete vojniki. V Patuleji je ubilo vojaštvo štiri in ranilo tudi štiri osebe. V doliskem okraju nastopajo kmetje proti četam, ki so jih prisilile na upor, v Langi so bili spopadi. Več oseb je ubitih in ranjenih. Krvavi spopadi so bili tudi v Marsani in Troici. V Galceji, središču upora, so prišli vse voditelje upora. Popolen upor je v občinah Hurezani in Pegeni. V argeškem okraju so zažgali uporni kmetje vas Ziomages. V Saolu so uporniki vse opustošili. Mir se je povrnil popolnoma v Vlasci. V Buzenu je razkropilo vojaštvo četo, ki je pustošila v Singeru in v Salceji. Ranili so 20 upornikov.

Bukarešt, 31. marca. V Moldavi se položaj izboljšuje. Velike čete so uničene. Voditelje upora izročajo kmetje prodirajoči armadi, prosijo za milost in vračajo vzete stvari. Obstrelevanje v Bailestiju je vplivalo na vstaše. V nekaterih krajih nastopajo kmetje proti vstaškim četam. Vojaštvo nastopa energično. K svojim polkom se vračajo rezervisti, ki so se pridružili upornikom. Nemire so povsod zadržali.

Bukarešt, 31. marca. Na kolodvoru v Balaci so poizkusili kmetje razdreti železniški tir. V nevarnosti je bil osebni vlak, s katerim se je vozilo 800 oseb. V zadnjem trenutku so preprečile oblasti načrt kmetov.

Bukarešt, 31. marca. V berlitovski okolici so uporniki zažgali posestva. V Berlitolvi vozeči se popotniki so videli med vožnjo v nedeljo ponoči grozni prizor. Celo proggo, dolgo 30 kilometrov, so razsvetljevale

goreče vasi. Posestva Christodoreacuja, grad kapitana Petruscuja in Plosce, graščini Angelescuja in Grigorina sta popolnoma pogoreli. Grigorin je izgubil vse premoženje 700.000 lejov.

Bukarešt, 31. marca. Minister notranjih zadev Bratiani je pozval časnike k sebi in jih naprosil, naj podpirajo rumunsko vladno gibanje in naj nadzorujejo poročila. Minister je obljubil, da hoče dovoliti razne koncesije časnikiarjem.

Berolin, 31. marca. V celi Valahiji je proglašeno vojno stanje. Deželo so razdelili v osem okrajev, vsakemu poveljuje kak general.

Kolin, 31. marca. V Bukareštu so prijeli tri osebe, o katerih sodijo, da so pripravljale kmečki upor. Agitatorji so rekli kmetom, da brez upora ne dobé zemlje. V Prahovi pleni več sto mož močna četa. Oblast ni močna dovolj, da zaduši upor.

Frankobrod, 31. marca. Iz Jassyja se poroča, da pričakuje avstroogrski konzulat mnogo insolventov in da zato priporoča trgovcem glede na Rumunijo previdnost. Avstroogrski konzulat v Crapvi pa priporoča, naj izvedejo trgovci naročila šele, ko se razmere uredijo.

Bukarešt, 31. marca. Iz Teleormana se poroča, da pohajajo čete po mestih in vaseh. Uničujejo kar jim pride v roke in požigajo kraje. Oblasti so brez moči.

Černovice, 31. marca. Pri Bugestiju so razkropili vojniki kmete, ki so imeli enega mrtvega in več ranjenecv. Calafatersko vojaštvo je mobilizirano. Vojaška bolnišnica v Galacu je prenapolnjena ranjenecv. Pred bolnišnico so bili izgredni. Mnogi so kričali: »Proč z vojaštvom!« »Proč z vlado!«

Bukarešt, 31. marca. Mobilizirane so čete v okraju Konstanc. V Giurgiu je odkorakal 38. brambovski polk. Boji med vojniki in upornimi kmeti se namrečv giurgiuskem okraju še vedno vrše. Mesto Olcesti so zasedli huzarji in pehota. Ponoči so napadli kmetje prednje straže pehote. Nastal je hud boj. Kmete so porazili vojniki.

Bukarešt, 31. marca. V Olcestiju so pustilo prebivalstvo mesto in pobegnilo v gostvašev.

Bukarešt, 31. marca. Pri mestu Giurgia je streljala artilerija. Ubityh je bilo 36, ranjenih pa 126 kmetov.

Bukarešt, 31. marca. V bližini mesta Calafets so napadli konjeniki vstaške kmete in jih razkropili. Ubityh je bilo 12, ranjenih pa 15 kmetov. Tudi vojniki so imeli izgube.

Bukarešt, 31. marca. V Persinaleju so obkolili kmetje vladno poslopje in stavili svoje zahteve. Zagrozili so, da razrušijo vladno poslopja, ako se ne izpolnijo kmečke zahteve. Poveljnik orožništva Caplescu je brez moči. Danes došla stotinja 21. pešpolka je razkropila kmete in prišla 82 vstašev.

LISZEK.

Lov za skrivnostnimi napadalci.

(Iz zapiskov newyorškega detektiva.)

Morebiti je sedaj kakih šest let tega, ko me je pozval župan majhnega mesta države Newyork, naj zasledujem cestne roparje, ki so povzročili s svojimi zločiní mnogo strahu in groze. Mesto se je imenovalo Elliotsville in je imeko bolj podoba večje vasi, toda vsled krasne, slikovite okolice je bilo priljubljeno letovišče bogatih meščanov.

Najprej sem v Elliotsville posetil župana Dobella, ki mi je mogel v vseh slučajih dati najboljših pojasnil. »Njih milost« je bila prijazna postavica, ki me je priateljsko sprejela in mi v gladki govoricí stvar pojasnila.

Cestni napadi so bili zlasti zadnje tri tedne skoro na dnevnem redu. Kdor je v mraku zapustil mestece, je bil oropan denarja in drugih vrednosti. Roparski napadi so bili vselej delo dveh mož z zagrnjenimi obrazí. Če se ju je pri delu pustilo pri miru, nista storila nikomur nič žalega. Kdor pa se je upiral, sta ga pretepla. Vsi napori, te napade preprečiti, so bili brezuspešni.

Prosil sem župana, naj nikomur ne razodene namena mojega prihoda. Po daljšem razgovoru sem šel v Congres-House, najboljšo mestno gostilno.

Gostje so se pogovarjali o dnevnih dogodkih. Politika in razno drugo jim je nudilo dovolj snovi za pogovore. Nazadnje je govor

nanesel tudi na roparske napade v bližnji mesta. Ta je vedel to, onj zopet drugo, nihče pa ni povedal kaj takega, kar bi mi koristilo pri zasledovanju roparjev.

Zvečer sem bil povabljen k županu, ki me je navzočim predstavil za trgovca Elerka iz Newyorka. Tako sva se bila namreč poprej zmenila.

Ker sem bil prijazen sprejet, sem se kmalu čutil domačega. Razven domačih je bil navzoč samo županov mladi tajníc Jasper Barton. V njem sem spoznal jako bistroumnega moža. Pri čaju se je največ razgovarjalo o najnovejših cestnih ropih. Najbolj se je razburjal gospod Barton, ki se je tudi ponudil, da osebno pomaga pri zasledovanju zločincev. Sprva sem bil pripravljen, da sprejem pomoč mladega moža; toda po treznejšem premišljevanju sem smatral za najvažnejše, da se ne dam spoznati in rešim svojo nalogo sam brez pomoči in tujega vpliva.

Med godbo in prijaznim razgovorom je bil večer zelo prijeten. Duša vse zabave pa je bil Jasper Barton. Njegove duhovite opazke so očividno jako ugodno vplivale na domačo hčer in njena roditelja.

»Ali igrate šah?« me je naenkrat vprašal gospod Dobell. Mirna njegova narava ni dolgo trpela družabne razizgranosti.

»Igram.« sem odgovoril.

»Ali vam smem predlagati eno partijo? Igrala bodeva v sosednji sobi, družba pa naj se po svoje zabava.«

»Z veseljem sprejem.« sem odgovoril in sledil županu v sobo. Kmalu se je izdal, da ni izurjen igralec in zato se moje misli niso mudile samo pri igri.

»Kakor se vidi, je gospod Barton vrl mož.« sem opomnil, ko se je moj nasprotnik obotavljal potegniti.

»Gotovo, gotovo! Krasen človek je.«

»Ali je že dolgo pri vas v službi?«

»Šele šest tednov. Toda s pridnostjo in natančnostjo si je pridobil moje popolno zupanje. Vsak ga ima rad.«

»Mislim, da sem to tudi zapazil.« sem dejal smehljaje. »On zna občevati z moškimi in z ženskami morebiti še bolje.«

»Da, na mojo hčer je posebno pozoren. Če se Emilija odloči, da mu postane soproga, z veseljem privolim v to zvezo. Barton je sicer reven, toda moje razmere so precej ugodne; sploh pa bogastvo človeka ne naredi srečnega.«

»Tej resnici se ne da ugovarjati. Sicer pa je Barton vsekakor bistroumna glava.«

»Da, res je to. Naš župnik pravi, da ima malo njemu enakih. Le pomislite, on govori francosko in nemško popolnoma gladko.«

»Res je!«

Igrala sva že dve partiji. Pustil sem staremu gospodu veselje, da je dvakrat dobil, ker nič ne spravi človeka v slabšo voljo, kakor če je večkrat zaporedoma mat. Toda kmalu je mimlo gospoda Debella veselje, da bi še dalje igral, ker zaspanost mu je objemala ude. »Ali bi ne kadila rajši cigare?« me je vprašal.

Jaz sem bil s tem zadovoljen, a zabava se le ni hotela razviti. Gospod Dobell mi je navadno odgovarjal v kratkih besedah in slednjí je popolnoma utihnil. Bil je trdno zaspal. Nekaj časa sem mirno sedel. Zdajpazdaj sem odpihal lahke oblačke dima in mislil o

tem in onem. Iz bližnje sobe sem začul — vrata so bila le priprta — šepetajoče glasove, sprva nerazumljive in zmešane, potem vedno jasnejše in končno sem razumel razgovor, če tudi nisem prisluškoval. Pravzaprav bi se moral oglasiti; toda brezobzirni značaj policijskega uradnika je zatrl v meni taka nežna čutila, ker že davno imam za pravilo, kar največ zvedeti in na katerikoli način. Saj je vendar tako pogosto najneznačajša malenkost ključ, s katerim se razkrijejo velike skrivnosti.

Jasper Barton in gospica Dobell sta bila sama v salonu.

»Največje spoštovanje imam pred vašim očetom.« sem slišal mladega moža, »toda, ljuba moja Emilija, jaz bi rad igral drugačno vlogo v življenju. Ako bodete moja ljubljena soproga, bi vas rad videl med svetom in obževano, ne pa da bi živeli v tem kotu neznanosti življenje.«

»Ali, Jasper . . .«

»Vem, kaj hočete reči, gospica.« jo je prekinil Barton, »vendar te besede v mojem sedanjem stanu zelo neverjetno zvone. Toda dovolite, da vam zaupam tajnost, da sem že precej prihranil in imam mnogo upanja na bogastvo.«

»Vaši starši so že mrtvi.«

»Res je to, a imam bogate sorodnike. Upam . . .« Njegove besede so postale sedaj tako nejasne, da jih nisem mogel razumeti. Trpelo je nekaj minut, da so bili glasovi zopet različnejši.

»Ljubi Jasper,« sem slišal, »nikdar mi niste povedali, kako ste izgubili srednji prst na levi roki.«

Bukarešt, 31. marca. V Oleanu je zaprilo prebivalstvo mesto in pobegnilo v gozde. Vstaški kmetje so namreč zagrozili, da opolnijo mesto. Opoldne je došlo vojaštvo in zasedlo mesto.

NOVI VRHOVNI ZAPOVEDNIK ARMADE.

Poveljnik 15. vojnega zbora v Bosni Evgen baron Albori bo baje imenovan za vrhovnega nadzornika armade. Naslednik v Bosni mu bo general konjenice Viljem Klobučar.

FRANCOZI ZASEDLI UDJE.

General Liautey je poročal 29. m. m. francoskemu vojnemu ministru, da je brez vsakega boja zasedel Udjo. Francozov je zdaj v Udji 3000, a upajo, da bo zadostovalo 300 mož, da vzdrže red.

RUSIJA.

Samodrška stranka in moskovska zveza ruske ljudske zveze sta naprosila carja, naj razžene dumo. — V Rigi so razširili socialni revolucionarji 30.000 oklicev, ki pozivljajo, naj se pomore posestniki in uče, kako se pleti.

BOMBA V CARIGRADU.

Bomba 29. m. m. je bila vržena v Carigradu, ker so se hoteli maščevati nad nekim Armencem, vohunom turške policije. Bomba je ranila 10 oseb, a ubila ni nobene osebe. Napadalec je ušel.

BOLGARSKA ČETA NAPADLA SRBSKO VAS.

Belgrad, 1. aprila. Neka bolgarska četa je napadla srbsko vas Rudnik v Stari Srbiji. Bolgari so ubili 7, ranili pa 15 Srbov. Srbsko selo so oropali in je spremenili v prah in pepel.

NABAVA SRBSKIH VAGONOV.

Belgrad, 1. aprila. Železniški vagoni se naroče pri karteliranih ogrskih tvorničarjih.

MOSTARSKI OBČINSKI STATUT.

Sarajevski uradni list je objavil 29. m. m. novi mostarski občinski statut in volivni red, ki zdatno poveča avtonomijo mesta Mostar.

GRŠKO-TURŠKI SPOR?

Zadnji čas so se ohladile razmere med Turčijo in Grško. Turčija namreč zahteva naj Grki izženo Albanca bivšega državnega svetnika in generalnega guvernerja v Tripolisu Izmael Kemel bega, ki je pobegnil leta 1900 na neko angleško ladjo. Kemel bega so Grki že enkrat izgnali, a zdaj biva zopet že tri mesece v Atenah.

STAVKE.

V Ameriki stavka 500.000 železničarjev. Roosevelt je odposlal dva posredovalca. Železniške družbe ponujajo 8½% izboljšanje plač in 10urni delavnik, železničarji pa zahtevajo 12% zvišanje plač in deveturni delavnik.

Volivni boj.

(Shod S. L. S. na Brezovici) se je vršil včeraj popoldne. Navzočih je bilo 300 mož volivcev. Zborovanje je spretno vodil domači gosp. župnik. Govornika dr. Šusteršič in župan Stanonik sta navduševala zborovalce za načela S. L. S. Zborovalci so navdušeno soglasno sprejeli kandidature dr. Šusteršičevo.

(Shod na Ajdovcu.) Včeraj popoldne je bil volivni shod na Ajdovcu. Na shodu so bili zbrani skoraj vsi volivci. Jaklič je razvil program S. L. S. župnik Poljak je priporočil Jakličevo kandidature, ki je bila soglasno sprejeta.

(Z Jesenic.) V delavskem domu smo imeli včeraj dobro obiskani volivni shod. Pod predsedstvom J. Krivca je razvil kandidat Jos. Pogačnik program S. L. S. ob živahnem pritrjevanju vseh navzočih. Za njim je govoril dr. Krek. V imenu jeseniških delavcev je načrtal tovariš Čebul naloge, ki jih bo imel dočeti poslanec zlasti za jeseniške delavce.

Tudi jaz sem zapazil, da mladi mož nima tega prsta.

»Res ne?« se je šalil. »Mislim sem, da to že davno veste. Ko sem bil še deček...« Župan se je zbudil in nisem mogel več slediti razgovoru. Poslovil sem se in odšel.

Imam navado zvečer v postelji še enkrat vse prevdariti, kar sem doživel podnevi, in premišljevat, kako bi našla je odkril dotični zločin. Ko sem vse premislil o cestnih ropih, sem prišel do zaključka, da morata biti zločinca iz Elliotsville. Vsi oropani popotniki so bili namreč s pravim imenom nagovorjeni. Po kratkem premišljevanju se mi je zdelo v svrhu odkritja najboljša, da se dam sam oropati.

Drugi dan sem pri vseh razgovorih namenoma govoril o svojem odpotovanju v Albany. Lastnik gostilne Congress-House me je resno opominjal, naj opustim to misel, češ, da me bodeta na potu gotovo napadla cestna roparja. Nisem se dal omajati v svojem sklepu. Odvrnil sem skrbnemu gostilničarju, da so moji opravki važni in jih ne morem odložiti!

Tudi gospod Dobell ni soglašal z mojim sklepom.

»Ljubi gospod,« je dejal »pustite to! Na ta način hitite le v nevarnost in gotovo ne boste odkrili zločincev.«

»Premislil sem stvar, gospod župan, in če sem si kaj vtepel v glavo, me od tega nič ne odvrne.«

»Kakor hočete. Za nasledke ste odgovorni sami.«

»Kje je gospod Barton danes?«

»Ravnokar je šel v banko.«

Shod je pokazal, da je ogromna večina jeseniškega prebivalstva slej ko prej odločno v taboru S. L. S.

(Shod na Prežganjem) se je včeraj silajno izvršil. Kandidata S. L. S. g. Fran Povšeta je poslušalo nad 300 volivcev.

Shod v Planini. V ponedeljek popoldne ob 3. uri se je v Planini v prostorih izobraževalnega društva vršil volivni shod, na katerem je poročal Jožef Gostinčar o programu S. L. S. in o dolžnostih državnega poslanca. Shod, katerega se je udeležilo kakih 120 volivcev, je odobril soglasno kandidature Gostinčarja.

(Shod na Preserju.) V ponedeljek, dne 1. aprila, zjutraj ob pol 8. uri vršil se je na Preserjih volivni shod, na katerem je poročal Jožef Gostinčar. Zborovalcev se je zbralo nad 300, ki so zelo pazno poslušali razmotrivanja govornika, ko je razvijal program S. L. S. Shodu je predsedoval g. župan Kobi, ki je po Gostinčarjevem govoru opozarjal zborovalce na nekatere stvari, koje je S. L. S. storila za kmete. Kandidatura Gostinčarja se je sprejela z navdušenimi živijo-klici soglasno, izvzemši učitelja Korbarja in še štirih drugih ljudi, ki so pri protiglasovanju vzdignili roke v veliko zabavo zborovalcev. G. Korbar baje precej agitira za liberalce, toda včeraj mu pa niti kup gnoja, na katerem je stal kakor kak domač petelin, ni odvrnil blamaže. Če se mu ravno zljubi, doživi lahko še kako večjo blamažo.

(Volivni shod S. L. S. za trnovske in krakovske ljubljanske volivce.) Na Veliko nedeljo popoldne se je vršil v Kotnikovi gostilni na Opekarški cesti shod volivcev S. L. S. Glede na to, da je bil prostor premajhen in niso mogli na zborovališče vsi volivci S. L. S., je pozval v imenu sklicateljev dr. Pegan navzočih socialne demokrate, naj zapuste zborovališče. C. kr. paznik in ljubljanski tobačni tovarnik Kocmur je začel nato kričati kakor besen: To je sleparija in ljudski sleparji. Na čepovnan poziv dr. Peganova so socialni demokrate zapustili zborovališče in odšli v Steinerjevo gostilno, kjer je nato vezal Kocmur svojim sodrugom otrobe. V natlačeno polnih prostorih govori nato ljubljanski kandidat S. L. S. Ivan Kregar. Začetkom navaja, da išče liberalna stranka se svojega kandidata. Moč je imela ta stranka, dokler so vladale predpravice, zdaj je nima. In zato zastoni išče kandidata. Kregar govori nato o zvezi liberalcev s socialnimi demokrati. Že pred dvema letoma je stikal Kordelič na ljubljanskem Južnem kolodvoru dr. Trillerju roke. V nadaljnem svojem govoru se peča z gospodarstvom liberalcev v ljubljanski občini. Ljubljanski magistrat zanemarija tiste mestne dele, v katerih stanujejo po magistratovi gospodi takozvani nižji sloji. Nadalje govori o tem, kar bivši ljubljanski zastopnik dr. Tavčar ni storil za Ljubljano. Peča se končno z napadi »Slovenskega Naroda« in »Rdečega Praporja« nanj. Obljubi, da ako bo izvoljen, hoče delati z vsemi močmi za ljubljansko prebivalstvo. Po Kregarjevem govoru sta še govorila Moškerc in Jeraj. To je bil prvi manjši okrajni volivni shod S. L. S. v Ljubljani. Bil je lep in so tako sklicatelji kakor tudi zborovalci popolnoma zadovoljni z njim. — Socialni demokrate so imeli potem pri Steinerju shod, nazadnje so se pa dali fotografirati. Fotografija jim je seveda pokazala, da jih je presneto mnogo manj, kot pa pristašev S. L. S., in da so bili na shodu S. L. S. možje volivci iz okraja, med socialnimi demokrati pa iako malo mož.

Ij S. L. S. v Vodmatu. Volivni shod S. L. S. na Veliki ponedeljek je bil silajno obiskan. Otvoritelj dr. Pegan naglašja, da, ker je tu dovolj velik prostor in ne stoji somišljeniki zunaj, tudi ne pozivlja nesomišljenikov S. L. S., da zapuste zborovališče, kar je bil prisiljen, da stori Veliko nedeljo pri Kotniku, ko je moral napraviti prostor somišljenikom. Podeli besedo ljubljanskemu kandidatu S. L. S. Ivanu Kregarju, ki ga volivci navdušeno pozdravljajo. Kregar izvaja: Za državnozbornostne volitve v Avstriji so postavile razne stranke 2000 kandidatov. S. L. S. stoji na stališču, da

»Ali ste mi povedali, kdo da sem prav-zaprav?«

»Ne, ne; nobene živa duša v mestu ne ve tega.«

»To je dobro. Ohranite mojo skrivnost zase, dokler se ne povrnem.«

Po tem razgovoru sem odšel. Med potem me sreča Jasper Barton.

»Dobro jutro, gospod Elark!« je vskliknil in mi prijazno nudi roko v pozdrav.

»Dobro jutro, gospod Barton! Veseli me, da vas vidim. Posloviti se moram od vas.«

»Tako? Vi nas hočete zapustiti?«

»Danes zvečer moram v Albany.«

»Ali se nič ne boite?«

»Česa?«

»No, roparjev.«

»Ah, na to niti mislim nisem, čeprav bi se moral bati, ker imam pogosto precejšnje vsote s sabo. Prav sedaj pa sem se spomnil, da niti ne vem, kje je banka. Ali bi mi povedali vi zanjo? Rad bi denar zamenjal.«

»Za banko? ... no, lahko. Pojdite po prvi ulici na levo, tam zagledate rjavo poslopje in to je banka.«

Zahvalil sem se in hitel dalje. Moj opravek v banki je bil kmalu končan, nato sem krenil v gostilno in čakal večera. Ko se je stemnilo, sem dal v možnjo dva z rdečo tinto zaznamovana bankovca po deset dolarjev in ukazal konja osedlati. Ker nisem imel namena braniti se, se nisem preskrbel z nobenim orožjem. Noč je bila hladna in temna, nebo so zakrili gosti oblaki in oster severovzhodnik mi je pihal v obraz; a jezdit sem pogumno dalje.

(Konec prih.)

bo zastopan v naši državnozbornosti delegaciji vsak stan. V slučaju izvolitve hočem delati za manjše. Gibljem se in sem se gibal vedno med manjšimi. Tak tudi ostanem. Dozdaj je postavila v Ljubljani kandidata socialno-demokratska stranka. Še nedavno vsemogočna narodno-napredna stranka pa išče kandidata po vseh kotih. V narodno-napredni stranki imajo strašno veliko generalov. Dolgo časa se je govorilo, da kandidira Hribar. Ker pa imajo na magistratu vpogled v volivne imenike, se je Hribar najbrže zbal kandidature. Toliko manjših pride po splošni volivni pravici do volitve, Hribar pa ni nikdar pokazal srca za manjše. (Medklici: Ne mara delavcev! Proč z županom!) Našel se je drugi general, dr. Triller. In ta je rekel, da nastopijo liberalci skupno s socialno demokracijo. Narodno-napredna stranka je vodila boj proti splošni volivni pravici. Kolikrat so psovali liberalci socialne demokrate! A zdaj pozabijo liberalci vse in hočejo iti s svojimi prej najbesnejšimi nasprotniki. Nas ni strah. Če store vsi pristaši S. L. S. svojo dolžnost, ne pomaga nič tudi skupni nastop liberalcev in socialnih demokratov proti S. L. S. v Ljubljani. Govornik se peča nato z gospodarstvom liberalcev v Ljubljani. Zvišali so sicer plače uradništvu, a nižjim kategorijam: delavstvu itd. jih niso zvišali. Govori se celo, da so odtrgali delavcem en groš. (Klici: Res je! Sramota! Škandal!) Neznosno pa šikanirajo delavstvo. Govornik omeni dr. Tavčarja, ki je sedel večinoma doma, mesto da bi bil na Dunaju, ter nadaljuje: »Rdeči Prapor« mi očita, da sem klerikalce, drugega ne ve. »Slovenski Narod« pa piše včasih, da je Kregar socialni demokrat. Meni se to čudno zdi. Dejansko je resnica, da sem bil kot načelnik okrajne bolniške blagajne pravičen tudi socialnim demokratom. — Na zborovališče pride medtem dr. Šusteršič. Načelnika S. L. S. burno volivci pozdravljajo z: »Živio dr. Šusteršič!« Ko se poleže navdušenje, nadaljuje Kregar svoje poročilo. Priznam, da sem pristaša S. L. S. in da če bom izvoljen se pridružim skrajnemu levemu krilu državnozbornosti delegacije v družbi z načelnikom S. L. S. dr. Šusteršičem in dr. Kreckom. Kar bom le mogel, hočem storiti za svoje volivce. (Zivahno odobranje.) — Dr. Pegan podeli besedo dr. Šusteršiču, ki se pred vsem poslovi od svojih volivcev v V. skupini. Zahvaljujem se, ker ste stali tako krepko za menoj, ko smo dvignili zastavo splošne in enake volivne pravice. (Živio!) Danes smo vsi enaki, delavci, gospoda, obrtniki, kmetje. Vsak, kdor ima kaj smisla za ljudske potrebe, mora biti zadovoljen, daste postavili ljubljanski zavedni volivci na svojem shodu ljubljanskih zaupnikov S. L. S. za kandidata Ivana Kregarja. (Živo Kregar!) ki je mož poštenega dela, rokodelca. Vprašam, kaj ste imeli od učenih ljubljanskih poslancev liberalne stranke? Kaj pa je storil dr. Tavčar za svoje volivce. In vendar so imeli liberalci dr. Tavčarja za najbolj učenega in nadarjenega moža v svojih vrstah. Naj spomnim le na tisti predlog, ki sem ga jaz stavljal zaradi potresnega posejila Ljubljani. Nastopil je proti mojemu predlogu. Ako bi on mogel, bi tudi splošne volivne pravice ne bilo. Kaj ste imeli torej liberalci od učenega, nadarjenega svojega poslanca dr. Tavčarja? Prepričan sem, da marsikdo, ki je volil z liberalci včasih, tega več storil ne bo. Nobenemu ne zamerim, če je volil kdaj z liberalci, kajti lepo govoriti je liberalna stranka vedno znala pred volitvami. (Res je! Storila pa ni nič!) Pri liberalni stranki ni iskati napredka, ampak nazadnjaštva. (Burno odobranje.) Kaj poredemo o liberalcih zdaj, ki pravijo po kmetih, da niso liberalci? Kaj je vredna stranka, ki si ne upa povedati, da je liberalna? Celo ata Žužamaža, ki je v vodstvu liberalne stranke, pravi, da ni liberalce. In na take shode pride tudi tajnik liberalne stranke Cham. Kaj so ti ljudje, ki se ne upajo povedati, kaj da so? Mi se prav nič ne sramujemo, ko priznavamo, da smo pristaši S. L. S. (Živio!) Vaš kandidat, Ivan Kregar, tudi pové vsakemu, da je kandidat S. L. S. V Ljubljani imate tudi soc. dem. kandidata. Ni dvoma, da je soc. dem. stranka resna stranka, medtem, ko liberalna leži že na parah. Slov. socialna demokratska stranka ima zaslobo med delom slovenskega delavstva. Tudi ni popolnoma osamljena, ker se naslanja na socialno demokratsko stranko drugod. Priznajmo! Socialna demokracija je resna stranka, ki postane lahko resen nasprotnik S. L. S. Prvi razloček med nami in socialnimi demokrati je verski. Mi sicer nismo klerikalna ampak ljudska stranka. Držimo se tega, kar hoče ljudstvo: versko svobodo. Zahtevamo, da je dolžna vlada, deželna, občina spoštovati versko prepričanje vsakega posameznika. Jaz sem veren mož in ker je versko prepričanje moja najdražja svetinja, zato zahtevam, da to moje prepričanje vsak spoštuje. Če pa gremo v cerkev, in bi nas takrat zasmehovali, to ni nobena verska svoboda. Očita se nam, da imamo pristaše, ki ne hodijo v cerkve. Mi ne preiskujemo, če je kdo veren. To naj vsak opravi s svojo vestjo! Zato je pa neumno, če piše »Slovenski Narod«, da imamo pristaše, ki ne hodijo v cerkev. Gledam na to, da grejo moji otroci v šolo in da izpolnjujejo svojo versko dolžnost. Ni pa moja dolžnost, da gledam na to, če hodi v cerkev moj sosed. Ko bodo volitve, bi moral po »Slovenskem Narodu« vprašati agitator S. L. S. volivca, ki mu pove, da je pristaša S. L. S.: Ali hodiš tudi v cerkev? In če ho rekel: Ne hodim! mu bo moral reči agitator: Ne smeš oddati glasovnice za kandidata S. L. S. (Smeh.) Mi pa stojimo na stališču verske svobode. Socialna demokracija pa ne stoji na stališču verske svobode. To smo videli ob katoliškem shodu, ko so tulili in nas hoteli motiti. Združili so se takrat celo z liberalci. Menda je še salonsocialist Kristan posodil svojo rdečo ovratnico dr. Tavčarju. V svojih glasilih zahtevajo socialni demokrati francoske razmere. Kar se pa godi na Franco-

skem, to je lopovstvo. Soc. dem. stranka torej ni stranka verske svobode, ampak verskega preganjanja. Ločnj nas od socialne demokracije nadalje tudi gospodarski program. Socialni demokrati povdarjajo in žele, da bi bilo več takih, ki nič nimajo: proletarcev. Naš program pa zahteva, da se vzdrže vsi stanovni. Kar je le mogoče, se mora storiti, da se okrepi kmečki in obrtni stan. Za delavski stan se mora z vsemi silami delati na to, da bo živel delavec mirno in brez vse skrbi. Zato smo za delavsko splošno zavarovanje. Mi hočemo, da pride vsak proletarec do boljšega kruha. (Burno pritrjevanje. Živio-klici!) Mi nečemo hujskanja, ampak da sodelujejo razni stanovni ali kakor pravijo socialni demokrati, razni razredi vzajemno. Sodelovanje vseh razredov našega naroda hočemo. (Tako je! Pritrjevanje.) Socialni demokrate zahtevajo, naj se odpravi vojaštvo. (Medklici: Kocmur!) Na francoskem imajo soc. demokracije veliko moč. Dva socialna demokrata sta ministra, pa vendar imajo več vojaštva, kakor pri nas, in dražje je francosko vojaštvo kakor naše. Zakaj ne prično socialni demokrati z odpravo vojaštva na francoskem, kjer imajo moč? Vse to, kar govore socialni demokrate o odpravi vojaštva, je torej prazno govoričenje. Naše stališče glede na vojaško vprašanje je: Vojaško breme je zlo, in hočemo, da se to breme bolj olajša. — Govornik se bavi dalje s Trillerjevimi in Kristanovim kompromisom. »Rdeči Prapor« se tako zvija, da nisem prišel do jasnega. Meni se zdi, da je moral Kristan precej »panklati« z dr. Trillerjem. Da bi se dr. Triller kar zlagal, ne morem verjeti. Zdi se mi marveč, da je bil dr. Triller tisti enfant terrible, ki je izčenčal, kar bi bil moral zamolčati. Tudi pošteti socialni demokrate sodijo, da je moral Kristan z dr. Trillerjem nekaj imeti. Če bi danes pisalo soc. dem. glasilo, da je S. L. S. sklenila z liberalci kompromis, bi mi rekli: To je laž. Zakaj pa socialni demokratski voditelji niso rekli: Mi obžalujemo, da je govoril dr. Triller tako? Vprašam, kako zaupanje za služi stranka, ki se tako zvezuje z največjimi nasprotniki ljudstva in najbolj nazadnjaško stranko! Končno priporočila Kregarjevo kandidature. (Živahno odobranje.) — Govorili so še tovariš Jeraj, Luknar in Iv. Nep. Gostinčar. Shod je izjavil voditelju Slovenske Ljudske Stranke svoje zaupanje in soglasno pritrtil Kregarjevi kandidaturi. Navdušenje je bilo veliko.

(Socialnodemokratski shod v Ljubljani.)

Včeraj je vodstvo socialne demokracije v tukajšnjem »Mestnem domu« priredilo veliko komedijo, za katero so si preskrbeli točke, ki naj bi »vlekle«. Predstavlja se je Ljubljancanom, dasi v Ljubljani ni kandidat, g. Iv. Cankar, znani slovenski pisatelj, ki je smatral za potrebno, na tak način se pokazati občinstvu. Za Cankar-Schwentnezevo »Krapanovo kobilo« je prišel na vrsto ta socialnodemokratski »Zugsstück«. Hudomušnji Ljubljancani so si pravili, da je Cankar Goyekarjevo kobilo vzel v »stano«. Ljubljancane je Cankar precej zanimal, zato je bil shod dobro obiskan. Navzočih je bilo okoli tisoč oseb raznih političnih strank in strui. Shod je otvoril Kocmur, povdarjajoč, da bodeta na tem shodu tudi socialnodemokratska kandidata za občinski svet dr. Anton Dermota in Ethin Kristan obrazložila svoj program. Za predsednika shodu je bil izvoljen Petrič, za podpredsednika Zupan, za zapisničarja Mlinar, Dr. Anton Dermota, socialnodemokratski kandidat za okraj Radovljica-Kranjska gora, je povdarjal, da se je začelo »novo življenje«; nove misli so iznenadile slovenskega filistra. Nova načela so škodljiva samo za slovenskega filistra, ki je razžaljen, ako se ga ne pusti v komoditeti. Slovenskemu političnemu filistru se noče dela, zato je besen, ako se proti njemu poizkuša delati. Slovenskega političnega filistra je presenetila tudi nova volivna postava. V Radovljici je rekel govorniku na volivnem shodu neki tak debel slovenski politični filister, da je volivna reforma prišla prezgodaj in da bi bilo treba še nekaj let počakati, in bilo bi drugače. Drugeče bi bilo za filistra, ker bi še te veljave ne imel, katero ima danes. Kdor hoče zadrževati razvoj, gre razvoj preko njega. Sedaj se mora demokratizirati dežela, občina. Ker ima javne zastope v rokah slovenski politični filister, morajo se mu vzeti iz rok. Pred volivno reformo smo bili podložni (!), sedaj smo državljani (!). To je razloček! Govornik je nato govoril proti gospodarstvu klik. Povdarjal je, »da smo politični svoboščini vredni ravno tako kot tisti, ki so sedaj zastopani v občinskem svetu« — to je bilo pa tudi vse. Kot kandidat za občinski svet ni imel besedice za mestno gospodarstvo! Dr. Dermota je nato takoj zaključil svoj govor rekoč: Širile so se govorice, da bi se naše kandidature mogle smatrati za kompenzacijske za kake usluge; govorilo se je o kompromisih itd. Tega pa treba ni bilo. Nam ni treba kompromisov, mi jih ne maramo, mi jih nismo iskali. Iz ljudske moči bomo prišli do tistega cilja, do katerega bi morda po kompromisih ne prišli. — Nato nastopi Ivan Cankar, socialnodemokratski kandidat za litjski okraj, pozdravljen z živahnim plaskanjem. Cankar govori: V zadnji seji državnega zbora, ko se je odločevala usoda volivne reforme, sem videl karikaturu političnega položaja. V zadnji klopi je sedel dr. Tavčar in se držal, kakor bi bil nekaj izgubil. In res je precej izgubil, spodaj pod zbornico je pa plesal dr. Šusteršič sv. Vida ples. Svetil se mu je obraz, kot bi mu bil s »putrom« polit. Tavčar je vedel, da je mnogo izgubil — tudi dr. Šusteršič je vedel, zakaj je plesal. A če bi vedel, kaj je z volivno reformo pridobil, ne bi bil plesal, kurja polt bi ga bila oblivala. Prihodnost imamo »mi socialni demokrati«. Sedaj je res žalosten položaj, morda za deset let. Slovenska domovina je sedaj najčrnejši madež na avstrijskem zemljevidu. Kriva je temu liberalna stranka, ki je živela samo od ene parole, »od farjev«, ne

od gospodarskega programa, ne od političnega programa. Samo »proti farjem« se je šlo. Ene parole pa je človek kmalu sit. Nato je Cankar govoril, da ima »klerikalna stranka« v vsaki fari tri župnike, med njimi župnika in kaplana; da ima za agitacijske lokale cerkve, da je »klerikalna stranka« nenavadno zavozlana stranka, ker ima v svoji sredi celo graščake in jih kandidira; v mestih je krščansko-socialna. Na Dunaju nekaj tisoč delavcev caplja za dr. Luegerjem, to so najbolj zabit (!) ljudje. Kandidirajo jih v takih krajih, kjer ne dobe tretjine glasov. Tudi na Kranjskem kandidirajo Gostinčarja v idrijskem okraju. (Gostinčar bo zmagal, Cankarja pa socialni demokraciji kandidirajo v okraju, kjer bo gotovo propadel.) Proti meni kandidira Povše. Kje sem jaz to zaslužil! (Veselosť.) Krek je klerik, pa pravi, da ni klerikalce. To pravi tudi Kregar. Če se Kregarju sukno odgrne, preč pogleda far ven. V volivnem okoliščini S. L. S. zavzemajo mnogo prostora točke o veri. Naj jo imajo vero, saj jo imam jaz tudi. V nedeljo so klerikalci imeli veliko komedijo v »Unionu«. Ko sem se peljal v Zagorje, študirar sem »Slovenčevu« poročilo. Pametnega nisem nič našel, saj sta govorila škof in dr. Šusteršič. Dr. Šusteršič se je lagal na vse pretege, da se iz katoličanov na Francoskem klobase delajo. Res je tekla kri, a samo vladnih komisarjev nedolžne francoske vlade (!), ki so hoteli samo (!) zapisavati, koliko je premoženja v cerkvah, ne ga pa odnesti. Kaj je liberalna stranka storila za slovensko kulturo? Jaz sam sem več naredil za slovensko kulturo, kot vsa narodno-napredna stranka. Ob 11. uri se je liberalna stranka šele spomnila, kaj je. Buržoazijska stranka. Na Slovenskem je taka politična stranka nemogoča. Nekaj ljudi od inteligence je zadnji čas čutilo, samo čutilo potrebo, vrteti se v kolobarjih in ustanovili so gospodarsko stranko. »Klerikalna stranka« se omejuje na Slovensko, liberalna na Ljubljano, gospodarska pa na kavarno »Union«. Program nove gospodarske stranke spada v šolsko čitanko. Velik del onih, ki niso zadovoljni z liberalno stranko, stojijo za ograjo in čaka, kdaj bo čas skočiti čez v klerikalni tabor. Kadar bo lepše in imenitnejše, se bodo ti preselili. Kot črnli lezejo že v uredništvo »Slovenca«. Nato je Cankar zagovarjal mednarodno socialno demokracijo, da ni brezdomninska, ter je pravil, da je »klerikalizem internacionalizem škofove palice in papeževe tiare«, liberalizem pa internacionalizem denarne vreče. »Če bi bilo v mojih rokah, bi usodo slovenskega naroda raje prepustil Pernerstorferju, kot dr. Šusteršiču. Dvanajst let delam na polju slovenske kulture. Ni bila »muha«, da sem pristopil socialni demokraciji. Prestopil sem k socialni demokraciji s trdnim prepričanjem. Upam, da bodete za pravo svobodo vsi tisto storili, kot sem jaz storil. — Tak je bil Cankarjev govor. Pobrjal je nekaj »šlogarjev«, precej podobnih šepasti kobili, stvarnega pa ni povedal nič. Zalostna bi bila usoda slovenskega naroda, ako bi bila odvisna od tako površnih »šlogarjev«. Tisti, ki so pričakovali od Cankarja bogve kaj, so bili očitno presenečeni. — Nato je nastopil Kristan v raznih pozaturah. Trdil je, da »življenja« ni pričakovati od drugega, kot od socialne demokracije. V »Slovencu« se očita socialni demokraciji, da hoče ukrasti Boga, da se nas je zbral kar cel triumvirat, da vzamemo vero. Sem torej z vero! norčeval se je Kristan ter se obrnil do našega poročevalca kričaje: Gospod Štefe, vi jo dajte tudi sem! Prav nič bi Kristanu ne škodilo, ako bi mu kdo res vero dal, a moč se je norčeval iz vere dalje, češ, da hoče videti recept, s katerim bo vzal vero. Naposled pa je klical: Ljubljana že zdavnaj nima nobene vere! Nato se je spravljal Kristan na liberalce ter izustil premodro, da je socialna demokracija narodna zato, ker je internacionalna. Končno je izjavil, da socialnodemokratske kandidature niso igračka. Socialna demokracija bo izvedla boj proti klerikalizmu. Kristan je to pot silno vpil in mahal okoli sebe. Dosegel je s tem ta uspeh, da ga noben socialnodemokratski delavec ni vprašal, kaj je z znanim kompromisom. Kristan je o kompromisu popolnoma molčal in vendar je on poleg Trillerja tisti, ki bi moral kaj izjaviti. Socialnodemokratski delavcem bo sedaj, ko ne bodo videli pred seboj več Kristanovih teatralnih nedelavskih skokov, lahko vzšla misel, da morda dr. Triller vendar ni lagal in da si Kristan o kompromisu ni upal govoriti, da bi ga sicer magistratovci kljub sklepu svojega shoda ne vzeli med svoje kandidature. Dolžnost Kristanova bi bila, podati izjavo o kompromisu. Kristan je molčal in s tem zopet močno vzbudil sum, da tako kot nekdanji »klerikalni« službami išče zdaj postranske ljubezni pri liberalcih. Shod je bil pod tem vtiskom končan. Slednjič je še Kocmur priporočal »Rdeči Prapor«, ki prične dne 5. t. m. za časa volitev izhajati kot dnevnik. — Zanimivi so bili prizori koncem shoda, ko so morali sodrugi poučevati socialnodemokratskega kandidata za ljubljansko okoliščino, Petriča, kako naj shod konča. Petrič se je pokazal še za take reči nesposobnega, pa hoče biti poslanec ljubljanske okolice. Po dolgem drezanju je Petrič res dal kandidature na glasovanje, pa ni glasoval nihče, ker se res ni splašalo. Jasno je: naše razmerje do socialne demokracije ostane tako kot je bilo. To je pokazal tudi včerajšnji shod. Ostanemo si nasporni kot došle. Navzoči liberalci so pa poskali socialnodemokratskim govornikom. Socialnim demokratom privoščimo, da pridobijo kolikor mogoče veliko liberalcev, katerim je res pot v socialnodemokratski tabor edino pametna in njihovim načelom edino prikladna. Čim več liberalcev zvrši to pot, tem bolj bomo veselji, ker sedanja liberalna stranka res popolnoma po nepotrebnem dela drenj na političnem bojišču naše domovine.

(Volilni okraj Ptuj-Lipnica.) Socialnodemokratski kandidat Jodlbauer prireja po

vollnem okraju shode, ki so jako slabo obiskani. V Razvanju je imel komaj 15 poslušalcev in v Ptujju so pa navzoči kar odšli iz sobe, ko je začel po socialdemokratski navadi psovati.

(V okrajih Buje in Piran ter občini Koper in Milje) kandidirajo Hrvatje in Slovenci. Kandidirajo v sodnih okrajih Buje in Piran ter občini Koper in Milje župnika dekana v Ospu g. Jožefa Kompareta.

(Za okrajno glavarstvo tolminski in kantski sodni okraj) kandidira politično društvo »Sloga« g. dr. Antona Gregorčiča, profesorja bogoslovja v Gorici.

Dnevne novice.

+ Velikonočne misli zmagoslavskih slovenskih liberalcev. Tudi liberalci imajo svoje velikonočne misli; kdo bi jim mogel to zabraniti? »Slovenski Narod« je bil v velikonočni številki zopet ves v rožicah in je svetu slikal s krepkimi barvami, da je »črni zmaj že smrtonosno zadet, zato se ga ni treba več bati«. Z jasnim licem je oznanil, da »povsodi zmagujejo svobodnomiselne ideje«. Naštevava Francosko, ki jo slavi, da »koraka na čelu omike in prosvete in je prva vrgla raz se robovske vežice in pregnala z žarečo plamenico svobode v deželi že vladajoči mrak, v katerem so še prešerno frfotali črni netopirji in liki bajeslovni vampirji pili dragoceno ljudski kri.« Katero liberalno srce veselja ne poskakuje, kadar bere tako pesniško lepo popisano smrt bajeslovnih vampirjev in črnih netopirjev. Seveda, komur je znana resnica o francoski francoski roparski družali, ta ima čisto drugačne pojme o njih. A liberalci se danes tako radi tolažijo s Francosko, da jim prav privoščimo veselje, ki ga morajo imeti, ko bero v »Narodu«, da je »ponosni Vatikan« zdaj za večne čase izgubljen in da se »vesoljna črna golazen zviha, penec se od gneva in onemogle jeze«. »Narod« vriskajoč naznaja, da je »črna golazen« čisto strta in pohojena tudi že na Ruskem, na Angleškem, v solnčni Italiji in celo na Španskem. Povsod je veliki dan, tako, da je veselje gledati po svetu, in liberalce postane žalosten samo, če vidi strašno temo doma na Slovenskem. Pa tudi tu je »Narod« že popolnoma strl glavo črni golazni in ravno zdaj. — dne 30. marca 1907 — je vzdignil pest, »da razbije stoletne spono in stopi na plan, kot svobodni junak«. »Res, da se baš sedaj zbirajo črni gavrani, hripavo oznanjujoč, da bodo zastrli vso deželo s svojimi črnimi peruti.« Pa to liberalcev nič ne moti, kajti, da se zbirajo črni gavrani, »to je zgolj dokaz za to, da so črni vampirji jele pešati moči«. »Klar wie Stiefelwuchs!« Črni golazni s črnimi zmajem, s črnimi gavrani in opešanimi črnimi vampirji torej ne preostane nič drugega, kakor da priznavajo, »da so efemeni in ginljivi.« Ti bi vsi to tudi storili, a eden je, ki še ni ukročen: »Črni pozoj, ki mu je francoska revolucija zadala prvi smrtonosni udarec in ki spi navadno v skritem dnu ljudskega jezera, še vedno sili na površje.« Še tega pozoja bodo liberalni jagri usmrtili, pa bo; samo to je škoda, da je ljudsko jezero jako nevarno in da taki prismojeni lovci radi v njem utonejo!

+ Socialnodemokratske teroriste napodile ženske. Na drugem mestu poročamo o včerajšnjem krasnem slavlju na Viču. Bila je to cerkvena slavnost. Občini Vič-Glince se je izpolnila dolgoletna želja, da dobi svojo farno cerkev. Vsak pošten občan, ki noče svojih otrok izročiti brezverstvu, je bil tega vesel. Občani so dali tem svojim čustvom duška ter so sijano okrasili Glince in Vič. To je pa zbudilo socialne demokrate, ki vedno povdarjajo »svobodo« in da jim je vera »privatna« stvar v »Rdečem Praporju« so zabavljali na vse pretege, v nedeljo popoldne pa je nadlegovalo par socialnih demokratov na najsurovejši način poštene fantje, ki so okrasili mlaje. Menda so hoteli ti socialni demokratje kazati, »kako naj se volivni boj vrši v najdostojnejši obliki«. Ti »svobodnjaki« so ves svoj srd pokazali proti cerkvi in proti škofi. Ko sta prišla mimo dr. Pegan in Štefe, ki sta si šla ogledat praznične Glince, pričele so psovke še hujske leteti iz izobraženih socialnodemokratskih ust. Dr. Pegan in Štefe sta šla mimo, a zbadljivci so kričali za njima in vpili na fantje. Nato sta se oba vrnila in jih vprašala, zakaj jim je, ako ljubijo svobodo, priredba tako na potu. Ali jih jezi, da nihče ne postavlja mlajev Kristanu, ko pride na Vič. Naj socialni demokratje še Kristanu postavijo mlaje, mi bomo bolje umevali svobodo, kakor socialni demokratje. Ti so se nato pričeli zaletavati v Štefeta, ker je rekel, da se od nobenega ne pusti izzivati, tudi od socialnega demokrata ne. Prišel je tudi župan in izzivače v imenu postave pozval, naj se razidejo. Nič ni pomagalo. Socialnodemokratski izzivači so le hujske kričali in zbadali. Kmalu se je nabralo okoli mlajev 200 do 300 ljudi, zavednih kmetov, žena in deklet. Može je bilo treba miriti, da niso predrznih socialnih demokratov stresli iz hlač. Naposled so socialni demokratje pričeli zbadati tudi žene in dekleta. Žene in dekleta so nekoliko časa potrpele, nakrat so se pa zakadile v socialne demokrate, dale jim za spomin par gorkih ter jih pognale v beg. Sluga ljubljanskega magistrata je tudi čutil potrebo vmešati se med ženske, ki so ga zato po obrazu razpraskale. Ko so socialni demokratje pobrali peste, stopil je opraskani Jeločnik na vrata bližnje gostilne in kričal, kakor bi go kdo drl. »Jaz sem pa tu za mušter.« Ljudje so se temu žalostnemu »muštru« z ljubljanskega magistrata smejali. Pozneje je par socialnih demokratov še neke na Glincah poizkušalo izzivati. Nakrat je bilo okoli njih polno žensk s škafi vode. Vođa je letela na vroče socialne demokrate, ki so bili mokri kot miši. Morali so bežati. Tako je stala socialna demokracija na Glincah na višku kulture dne 31. marca leta 1907. S surovim izzivanjem hoče socialna demokra-

cija Slovence učiti kulture! Ženske morajo učiti socialne demokrate spoštovati versko svobodo. Stranka takih surovin naj bi gospodovala Slovincem?! Z vsemi sredstvi so poizkušali socialni demokratje hujskati proti cerkveni slavnosti, hoteli so celo komandirati požarni bramborji, da se ne sme udeležiti slavnosti, glinško-viški občani pa so jim krepko pokazali, da jim socialnodemokratska surovost ne bo gospodovala. Pri nas socialni demokratje ne bodo gospodarili po francosko! Na Glincah so na francosko ščuvanje dobili odgovor po slovensko!

+ »Kmečka zveza« za Vipavo. Pravila »Kmečke zveze« za sodni okraj vipavski je vlada odobrila. Prvi občni zbor se vrši v kratkem v Vipavi.

+ Vojaška vest. Poveljnikom pešpolka št. 27 je imenovan polkovnik Martin Radičevič od pešpolka št. 24. — Podpolkovniku Adolfu Kutzlignig od ženijske direktije v Celovcu, je podeljen vojaški zaslužni križec.

+ Orožne vaje brambovcev, kateri so prosili za poziv k vajah od 15. maja naprej, so vsled višje naredbe preložene in bodo vsi ti brambovski rezervisti klicani k večjim jenskim vajah. Kakor se čuje, bodo tudi pri domačem pešpolku št. 17 večina rezervistov klicanih le k jenskim vajah. Iz tega se lahko sklepa, da bodo letošnje jesenske vaje zelo obsežne in zanimive.

+ Kornel poveljnik eskc. feldcajgmojster Edvard vitez Succovaty pl. Veza obhaja danes dne 2. aprila 50-letnico odkar je vstopil v armado. Značilno je, da je že naprej odklonil vse častitke, samo poveljniki in predstojniki vojaških krdel in zavodov graške garnizije so mu osebno častitali.

— Umrli je v Krškem dne 30. marca ob 9. uri dopoldne gospodična Mila Gregorič v 22. letu svoje starosti, hčerka gospoda Franca in gospe Fani Gregorič. Pogreb je bil včeraj ob 4. uri popoldne. Naznanilo smo za sobotno številko prepozno dobili, ker je bil list v soboto zaključen že ob pol 11. uri dopoldne. Rodbini g. Gregoriča izražamo svoje najiskrenejšje sožalje. — Umrli je v Lescah posestnik in gostilničar g. Jakob Legat. — V nedeljo so pokopali v Kranju g. Ivana Pantarja. — Umrli je 29. t. m. na Dunaju Tobja Scheidenberger, poštar, gostilničar itd. iz Rabilja. Podal se je radi neke želodčne operacije na Dunaj, katero je tudi srečno prestal, a je v kljub temu že na Dunaju izdihnil. Truplo bodo prepeljali v Rabelj.

+ Č. g. Jakob Lovretič v Trbojah je danes jutraj umrl. Pogreb bo dne 2. aprila ob 9. dopoldne. Priporočba se v molitev vsem prijateljem in znancem!

— Prihodnji semenj v Kandiji pri Novem mestu bo v četrtek, dne 18. aprila, ne šele 25., kakor poročajo pomotoma zadnje »Dolenjske novice«. Prodajalci, kakor kupci so vabljeni, da pridejo zopet v takem številu kakor zadnjič.

— V trgovsko in obrtno zbornico goriško je vstopil po dolgih letih zopet prvi Slovenec. Namesto umrlega svetovalca A. Seppenhoferja je prišel v zbornico trgovec g. Josip Zornik.

— Brezmejna hudobija. Na veliki teden so neznanj hudobneži razbili znamenje v Marxrain ulici v Beljaku. Razbili so podobo Srca Jezusovega, Marije in sv. Jožefa ter odtrgali mrežnata vratca. Zločin se je zgodil v noči 27. t. m. po 2. uri po polnoči. Policija pridno išče brezbožneže. Da bi jih le kmalu dobila!

— Imenovanje. Gozdarski inspekcijski komisar g. Avgust Guzelj v Novem mestu je imenovan za višjega gozdarskega komisarja.

— Umrli je znani francoski pisatelj Leon Taxil. — V Rimu je umrl kardinal Louis Machi.

— Dolina pri Trstu. Sedaj se je naša želja spolnila: zdravilišče je dodelano in se bo drugo nedeljo p. m. blagoslovilo in slovesno odprlo. Isti dan bo tukaj tudi ljudska veselica. Spočetka nam bo zavoljo stanovanj nekoliko težko, ali zaradi tega ni potreba, da se kdo vstraši in gre kam drugam. Nobeden ne bo spal zunaj, ako ne bo — hotel. Kupil sem največje hiše tukaj, v kateri se bo napravilo lahko dvajset sob za goste, ali treba cvenka, pa cvenka. Zato iščem druga ali drugarico, enega ali več. Denar se bo obrestoval bolj, kakor drugod. Varnost je v rokah dotičnega. Treba nam je tudi kuhinje za goste, kajti na tukajšnjo hrano drugi ljudje niso navajeni. Časopis »Domači zdravnik« bo izhajal od aprila redovno enkrat mesečno na 16. straneh. Prosim za obila naročila, naročnina pa naj se pošlje še-le kadar se bo razposlala druga številka. J. Okič, ravnatelj.

— Izredni občni zbor Narodne čitalnice v Novem mestu se vrši v soboto dne 6. aprila. Z ozirom na važne in nujne zadeve, ki so na dnevnem redu, pričakujemo vsestranske udeležbe. Občni zbor se vrši to pot v dvorani ob gostilniški postrežbi.

— Sprejemne izkušnje na c. kr. učiteljskih za sprejem v prvi letnik se bodo odslej vršile ne samo začetkom šolskega leta kakor zdaj marveč tudi že koncem leta, kakor po drugih srednjih šolah

Ljubljanske novice.

Ij Mizerija liberalnih kandidatov. Ljubljanski volivci nam piše: Priobčili ste v soboto volilni oklic liberalnega kandidata Boltatuga Pepeta. S tem ste pa pripomogli k zločinu volivnega podkupovanja, ki se kaznuje s strogim zaporom, kajti Boltatu Pepe je obljubil, da bo od 20 K dijet 4 K prepustil liberalcem in se zadovoljil samo s šestnajstimi. § 3 zakona za varstvo volivne svobode pravi namreč: »Kdor namenoma volivnim upravičencem ponudi kako premoženjsko korist, jo da ali obljubi, da ga pod-

kupi s tem za izvrševanje volitev v gotovem zmislu, se kaznuje zaradi tega prestopka s strogim zaporom od 1—6 mesecev.« Jasno je, da je Boltatu Pepe zapadel kazni, ki jo določa ta paragraf, in tudi »Slovenec«, ker je z objavljenjem pomagal. Toliko smo se trudili, da smo liberalcem našli pripravnega kandidata, zdaj bo pa še Pepe šel v luknjo namesto v parlament! Je res križ s temi liberalci!

Ij Ljubljanski občinski svet bo imel redno sejo v sredo, dne 3. aprila 1907, ob šestih zvečer v mestnej dvorani. Dnevni red: Poročila: o dopisu ravnateljstva državnih železnic na Dunaju v zadevi izdaje reklamnih knjižic; o županovem dopisu, da bi se v spomin umrlega meščana Jana V. Legota razpisalo dvoje nagrad za dva najboljša mladinska spisa; o računskem zaključku mestne hranilnice ljubljanske za leto 1905; o nasvetu magistratom, da se skrči število izvoščkov in vpelje poseben turnus izvoščkov, ki imajo postavljati vozove na Južni kolodvor; o prenapredbi tarifa za izvoščke; o delovanju »Prostovoljnega gasilnega in reševalnega društva« v IV. četrtletju 1906; o dopisu ustanovnega odbora za ribarsko družbo »Adrija«, da bi se mestna občina udeležila financiranja te družbe; o uporabi dotacij na c. kr. višji realki za leto 1906; o uporabi dotacij za cesarja Franca Jožefa I. mestni višji deklški šoli za l. 1906; o prošnji društva »Mladika« za prepustitev nekaterih predmetov šolske opravne cesarja Franca Jožefa I. mestne višje deklške šole; o prošnji nekaterih učiteljev te šole za zvišanje nagrade; o priznanju tretje petletnice učitelju A. Siču na istem zavodu; o pridobitvi kvalifikaciji učitelja A. Siča za knjigovodstvo; o samostalnem predlogu občinskega svetnika K. Megliča, tičočem se ustanovitve posebnega kouratorja za trgovske tečaje na cesarja Franca Jožefa I. mestni višji deklški šoli; o dopisu trgovske in obrtniške zbornice za prispevek za ustanovitev trgovske akademije; poročilo o zopetnji vlogi c. kr. deželnega sodišča za odpis pristojbine za večjo porabo vode. Občinskega svetnika Karola Mayerja samostalni predlog, da se mestna občina zavzame za uvrstitev Ljubljane v II. razred pri odmeri dejalnostnih priklad c. kr. državnim uradnikom. — V tajni seji bo rešeno poročilo o prošnji nekega policijskega stražnika za podporo.

Ij Velikonočne procesije so se vršile jako slovesno po vseh ljubljanskih cerkvah ob ogromni udeležbi ljudstva. V stolnici je nosil Najsvečejše premil, g. knezoškof. Procesije se je udeležil g. deželni predsednik Schwarz, grof Chorinski in več drugih uradnikov c. kr. deželne vlade, navzoč je bil predsednik deželnega sodišča g. Levičnik, dvorni svetnik Lubec, zastopniki drugih uradov, srednješolski profesorji, deželni odborniki Povše, kot zastopnik trgovske in obrtne zbornice podpredsednik Kolman in svetnik Kregar. — Procesije v Križankah sta se udeležili odotna moška in deklška Marijina družba z zastavama in s prižganimi svečami. Prepeval je velikonočne pesmi mešani zbor krščansko-socialne zveze pod vodstvom gosp. Černiča. Krasno je bilo z lučicami okrašeno pročelje cerkve. — V nedeljo jutraj se je vršila procesija v cerkvi Srca Jezusovega. Članice Marijine družbe Lichtenturnove so nosile orodje trpljenja Gospodovega. Celo morje lučic je lepo razsvetljevalo prostor, po katerem se je pomikal slavnostni sprevod, pri katerem je svirala vojaška godba. — Tudi zaobljubljene procesije na velikonočno nedeljo se je udeležilo premnogo občinstva. Najsvečejše je nosil premil, g. knezoškof. Procesije so se udeležili med drugimi tudi člani ljubljanskih Vincencijevih družb.

Ij Javno predavanje. Opozarjamo na javno predavanje g. dr. Lampeta v »Slovenski krščansko-socialni zvezi«. Začetek ob pol 8. uri zvečer.

Ij Občni zbor uradniškega društva »Naša zveza« bo dne 10. aprila ob 8. uri zvečer v hotelu Ilirija.

Ij Izgubila je v soboto Frančiška Lukman denarnico z denarjem in legitimacijskim listkom. Kdor je denarnico našel, naj jo odda v našem uredništvu.

Ij Zopet samouraj pri 27. pešpolku. Velikonočni dan jutraj ob 2. uri se je v stranišču ustrelil v srce vojak Adolf Luttenberger, star 21 let, rodom iz Gradca.

Ij Občni zbor št. peterske ženske in moške podružnice sv. Cirila in Metoda se vrši v sredo 10. aprila t. l. ob osmih zvečer v gostilniških prostorih gospe Črnetove (pri Jerneju) na sv. Petra cesti po običajnem sporedu. P. n. članice in člani se vabijo uljudno, da se ga izvole udeležiti v mnogobrojnem številu. Odbor.

Ij V pokritje deficita pri »Glasbeni Matiči« je poslal gospod dr. Josip Furlan 50 K neke kazenske poravnave.

Ij Domača obrt in napredek. V nedeljo dopoldne se je v veliki dvorani »Mestnega doma« zaključil strokovni učni tečaj čevljar-ske zadrage za lepo razstavo, kateri je tudi krojaška zadruga pridružila svojo krasno uspešno razstavo. Vsa razstavljena dela in risbe so kazale o izredni spretnosti domačih gg. obrtnikov. Črte so bile potegnene s toliko točnostjo, da morejo le talentirani obrtniki doseči toliko dovršenosti v kratki dobi ponka, ki je trajal samo pet tednov. Slovesno zaključitev so počastili s svojo navzočnostjo gsp. vladni svetnik Kulaviv v imenu deželne vlade, župan Hribar, občinska svetnika gg. Šubic in Franchetti, df. Murnik v imenu trgovske in obrtne zbornice, g. Pust v imenu »Obrambne zveze obrtnikov«. Navzoča sta bila tudi načelnik krojaške zadrage g. Jeločnik in načelnik čevljar-ske zadrage g. Erjavec ter mnogo mojstrov in obrtnikov. Načelnik g. Erjavec je v svojem nagovoru povdarjal, da je bilo pri

zaključku čevljiarskega tečaja 17 oseb, povdarjal je potrebo izobrazbe, v kateri je najboljša zaslomba proti tuji konkurenci. Zahvaljeval se je vsem faktorjem, ki so pripomogli do učnega tečaja. Obrtniki so se potrudili, da si pridobijo toliko spretnost, da občinstvu lahko boljše postrežejo, kot velika tuja industrija. Opozarjal je nato občinstvo v mestu in na deželi, ki naj podpira domačo obrt. V imenu pomočnikov se je zahvaljeval vsem faktorjem, posebno strokovnemu učitelju g. Lastovki, g. Šestak.

Iz slovanskega sveta.

sl Nova srbska narodna igra s petjem.
Milorad Petrovič je spisal tridejansko narodno igro s petjem „Čučuk Stanja“. Pesmi je uglasbil mladi glasbenik Štefan Hristič, gojenec lipskega konservatorija, ki je dosedaj izdal le manjša glasbena dela. Igro bodo uprizorili maja meseca l. l.

Ustanova carice-vdove. Carica-vdova je povodom svojega obiska v Londonu podarila »Družbi rdečega križa« 10.000 funtov šterlingov v ta namen, naj bi se obrestni te glavnice rabile za tri nagrade za najboljša sredstva v pomoč ranjencem na kopnem in na morju.

sl František Vítězoslav Sasinek sedemdesetletni starina slovaških pisateljev, ki je zaradi svojega rodoljubja moral zapustiti domovino, leži na smrt bolan pri usmiljenih bratih v Gradcu.

Telefonska in brzojavna poročila.

DR. EDVARD GREGR UMRL.

Praga, 2. aprila. Dr. Edvard Gregor, ki je nedavno praznoval svojo 80-letnico, je ponočj umrl.

STAVKA PEKOVSKIH POMOČNIKOV. — STAVKA IZDELOVALCEV OBLEK ZA GOSPODE.

Dunaj, 2. aprila. Stavka pekovskih pomočnikov bo skoro gotovo danes končana. Danes je pričelo delati 1200 pekovskih pomočnikov. Danes so pričeli stavkati izdelovalci oblek za gospode.

SKUPINA ODVETNIŠKIH IN NOTARSKIH URADNIKOV.

Dunaj, 2. aprila. Skupščina avstrijskih odvetniških in notarskih uradnikov je bila včeraj nepričakovano dobro obiskana. Na kongresu zastopana so bila društva odvetniških in notarskih uradnikov vseh avstrijskih kronovin in dežel. Prisostvovalo je skupščini mnogo odvetnikov in odvetniških kandidatov ter organizator hrvaških zasebnih uradnikov. Z dopisj pozdravilo je skupščino c. kr. justično ministrstvo, večina avstrijskih odvetniških in notarskih zbornic, razna društva in korporacije. Razpravljalo se je v najlepši slogi in bratski vzajemnosti, stvarno in temeljito.

ČEŠKI RADIKALCI.

Praga, 2. aprila. Češki radikalci so imeli tu svoj strankarski shod. Obsojali so politiko Mladočehov. Češki radikalci nastopijo pri volitvah združeni in postavijo skupne kandidate.

RUSIJA PRED NOVO REVOLUCIJO.

Peterburg, 2. aprila. Delavske organizacije in kmečke zveze po deželi so dobile nalog od poslancev dume, naj pošljejo v Peterburg odposlance, ki dobe od poslancev navodila. Vlada smatra to kot prvi revolucionarni korak novih poslancev. V ministrskem svetu, katerega se je udeležil car je, dobil peterburški policijski mojster navodila, naj takoj ukrene vse potrebno za red za slučaj, ako bi vlada duma hipoma razpustila.

ŠPANSKA KRALJICA VDOVA OBOLELA.

Madrid, 2. aprila. Mati španskega kralja je nevarno obolela.

VABILO

na

IX. redni občni zbor

„Kmetijskega društva Podkorenem registrovane zadruge z omejeno zavezo“, ki se bo vršil

21. aprila 1907, ob 4. uri pop. v zadružni hiši.

Dnevni red:

1. Poročilo o računih in odobritev računov za leto 1906.
2. Volitev tretjine odbora.
3. Volitev nadzorstva.
4. Poročilo o izvršitvi revizije za l. 1906.
5. Morebitni nasveti.

721 1-1

Načelstvo.

V slučaju, da bi prvi zbor ne bil sklepčen, skliče se vsled §. 36 pravil drugi občni zbor ob 5. uri z istim vspešdom.

2 učenca

sprejme **Oroslav Dolenc, svečar in lektor Ljubljana.** 732 3-1

Izdajatelj: Dr. Ignacij Žitnik.

Zadnji dnevi!

Zadnja priložnost za nakup

TUDOR-skih demantov

najlepšega posnetka nasvetu.

Prejšnja

cena

8

kron

danes pa se

ponuja za

1

krono en kos
(in to z obročjem vred).

TUDORSKI demanti se dobivajo pri:

1685

Ant. Krisperju v Ljubljani, Mestni trg 21.

Ne zamudite vsaj te prilike, še nikdar vam podane.

Izurjen tovarniški

mizar in tesar

kakor tudi tovarniški

zidar,

ki se morejo izkazati z letnimi spričevali, dobe trajno delo v **cementni tovarni v Zidanem mostu.** 723 3-1

Močen, miren in zanesljiv

o konj o

se želi kupiti. — Ponudbe na **cementno tovarno v Zidanem mostu.** 724 3-1

Razpisuje se služba

organista.

Prednost imajo rokodelci. Prosto stanovanje (ena soba in kuhinja), svitlo in suho. Plača po dogovoru.

Cerkveno predstojništvo Žiri nad Škofjo loko. 728 3-1

2 spretna stavca

sprejme

tiskarna J. Krajec nasl., Novo mesto.

Plača po dogovoru.

F. M. NETSGHEK

□ □ c. kr. dvorni dobivatelj □ □

„PRI VELIKI TOVARNI“

Resljeva cesta 3 LJUBLJANA Sv. Petra cesta 37

priporoča svojo

velikansko založo spomladanske konfekcije

za gospode, dame, dečke in deklice.

Najnižje cene.

Postrežba solidna.

866 0

A. LUKIČ, poslovodkinja.

722 3-1

Razglas.

Stavbni odbor za zgradbo „Narodne šole“ v Št. Jakobu v Rožu na Koroškem vabi p. n. obrtnike, naj se blagovolijo udeležiti ofertne obravnave v zadevi zgradbe imenovane šole. Ponudbe za celotno delo, ali pa za posamezna dela naj se podpisane vpošljejo najpozneje do 10. aprila 1907.

Načrti, proračuni in stavbni pogoji so od 27. t. m. do zgoraj označenega dne (izven 30. in 31. marca) vsak dan popoldne na vpogled v župnijski ali pa v občinski pisarni v Št. Jakobu v Rožu.

Posamezna dela z materijalom vred so proračunjena:

1. zidarska dela na	56.886— K
2. tesarska dela na	11.778-45 „
3. kleparska dela na	1.233-60 „
4. mizarska, ključavničarska in steklarska dela na	20.928-30 „
5. lončarska dela na	2.276— „

skupaj 93.102-35 K

Stavbni odbor si pridržuje pravico, tako skupno delo kakor tudi posamezna dela oddati po svoji prosti volji brez ozira na višino vposlanih ponudeb.

Št. Jakob v Rožu 20. marca 1907.

Za stavbni odbor:

Matej Ražun, župnik.

Tisk »Katoliške Tiskarne«.

Odgovorni urednik: Mihael Moškerc.

Cerkveni letopis.

SLAVLJE NA VIČU.

Vič, 2. aprila. Včeraj je bil za našo občino slovesen dan zgodovinskega pomena: Blagoslov temeljnega kamna novi župnijski cerkvi sv. Antona Padovanskega. Občina se je radostnim srcem pripravljala na ta dan. Može so pripeljali okoli 50 visokih mlajev in jih postavili po veliki cesti in stavbišču, dekleta so nabrala zelenja in spleta vence, ki so se vili od drevesca do drevesca. V nedeljo popoldne je č. p. Hugolin postavil na mestu bodočega oltarja lesen križ. Na dan slavnosti je na tisoče vernega ljudstva pričakovalo vsjega nadpastirja. Ne prisiljenost, ampak spoštovanje in ljubezen, ki jo nosi vsak pošten katoličan v svojem srcu do svojih višjih pastirjev, je privabila nebrojno množico ljudstva, da pozdravi in da skaže spoštovanje svojemu ljubljemu škofu. Župan z odborom, požarna bramba s svojim načelnikom, šolska mladina z učiteljstvom, katoliško slovensko izobraževalno društvo s svojim predsedstvom so prišli, da javno pozdravijo presvetlega knezoškofa. Malo pred deseto uro se pripelje Presvetli na lice mesta. Na cesti pred šolo ga pozdravi župan na čelu občinskega odbora, nato načelnik požarne brambe za njo je postavljena šolska mladina v dve vrsti, na čelu učiteljstvo, deklice v belih krilih z vencami in šopki. Učenka Verhunc nagovori v izbranih besedah presvet. knezoškofa in mu poda lep šopek. Poklonili so se Presvetlemu tudi drugi dostojanstveniki: Gg. tovarnar Polak, sindik franciškanke provincije pl. Latschan, arhitekt Pascher iz Gradca, stavbenik Viljem Treo, zastopnik kamniškega samostana kustos p. Angelus Mlejnik itd. Nato se poda duhovščina s Presvetlim k pripravljenu otuhariju, kjer se je pričelo takoj slovesno blagoslovljenje temeljnega kamna in temeljev nove cerkve sv. Antona.

Po končanem blagoslovljenju je imel presvetli knezoškof krasen cerkven govori. V prvem delu je pojasnil zbranemu ljudstvu obred blagoslovljenja, v drugem pa namen, zakaj se zida cerkev.

Namen je trojen: Vsi verni katoličani verujejo v trojednega Boga in cerkev je tisto mesto, kjer njegova javno častijo in hvalijo. — Človek je grešil, Bog mu v raju obljubi Odrešenika. Odrešenik pride na svet, odreši človeški rod, gre v nebesa, toda človeštva ne zapusti; kolikor glavnih cerkv, toliko je tronov, kjer on deli milosti dobrim in grešnim, stanovitim in slabim. Cerkev se zida na čast čudodelniku sv. Antonu. In ravno to je treba še posebno povdarjati. Sedanji brezverski svet taji čudeže, kar je naravno; kdor ne prizna Boga, mora tajiti čudeže. Sv. Anton je delal čudeže, ki so dokazani, delal jih je v življenju in dela jih tudi sedaj po smrti s svojo mogočno priprošnjo. Ker se tudi pri nas v beli Ljubljani, in stolnem mestu Kranjske, širi brezverski duh, ki taji vse kar je nadnaravnega, zato je toliko bolj veselo, da se ravno pred vratni Ljubljane zida cerkev na čast čudodelniku sv. Antonu Padovanskemu.

Nato je Prevzvišeni navduševal ljudstvo naj bo edino, naj prispeva po svojih močeh, da se kolikor mogoče hitro izvrši pričeta cerkev, ki naj bi bila blagoslov za celo občino, za vse vasi, ki se bodo združile v novi župniji. S priznanjem za obilni trud, ki ga imata pri novi stavbi preč. p. provincijal Placid in župnik č. p. Hugolin, sklene Prevzvišeni svoj prelepi govori. Po govoru je podelil presv. knezoškof zbranemu ljudstvu slovesni blagoslov in preč. g. kanonik Sušnik razglasil odpustke, ki so bili podeljeni vsem udeležencem današnje cerkvene slavnosti. Nato je presvetli daroval presv. daritev, pri kateri je lepo povelje viški cerkveni pevski zbor in z njo zaključili ta za vso občino tako vesel, vzvišeni in pomenljivi dan.

Naj torej veliko delo, ki je bilo včeraj s slovesnim blagoslovom sv. Cerkve pričeto za Boga, z Bogom vspeva do zaželjenega konca.

Dvigaj se božji hram kvišku od tedna do tedna, odpri se nam kmalu in bodi nam zavetišče v vseh dušnih potrebah! G.

V „rdeči“ državi.

Prvikrat stopijo pri nas v volivni boj socialni demokratje in obljubujejo svojim volivcem zlate gradove. Kakšni so pa ti v resnici, se je krasno pokazalo v Roudaix-u. Ko so prišli na krmilo rdeči sodrugi, so pisali socialnodemokratski listi: »Reveži dobivajo zastoj hrano. Starčki so v mestnih zavetiščih izvrstno preskrbljeni in so, kakor bi bili prerojeni. Med meščani in sodrugi vlada popolna sloga.« Prišlo je zopet nove volitve, in socialni demokratje so izgubili s površja. Vse te povesti o lepi »slogi«, izvrstni preskrbi so bile izmišljene. »Izobraževalni krožki« niso bili nič drugega kot najbolj umazane beznice, katerih lastniki so bili socialnodemokratski mestni svetniki. V konsumnih društvih so bili delavci ogoljufani za več milijonov frankov. Pri občinski upravi je vladala samo protekcija in skrajni terorizem.

Pokazalo se je pa tudi drugod, kako izvrstni gospodarji so ti rdeči teoretiki. Socialni občinski svet v Marseilleju je napravil 14 milijonov dolga. V Guastelli v Parmi so se socialni demokratje polastili najboljših služb. V Molinelli (Italijansko) so porabili sodrugi velik del proračuna za podporo — zase. V Concordiji so sodrugi nastavili le svoje somišljenike in dajali podporo iz občinske blaginje in pobožnih ustanov le svojim pristašem. — V Fürthu na Bavarskem so bile občinske doklade zvišane za 45 odstotkov. — Značilna je tudi izjava belgijskega

voditelja socialnih demokratov Vandervelda o njegovih lastnih pristaših: »Cele občine so postale v zadnjem času naša last. In uspeh? Neki izdajstvo, drugod podkupovanje, še drugod so izrabljali nevednost volivcev.« Še lepše pa pride. Socialni demokratje vedno povdarjajo, da je vera zasebna stvar, zlasti kadar so volitve. In praksa? Socialnodemokratski župan v Marsilju je ukazal, da se morajo odstraniti z ulic vsi križi, čeprav gre za umetnine. Zene so se ustavile temu poveljju in križi so izgubili — z ulic ponoči in drugo jutro so jih dobili na gnoju. — V Coudelenu je socialnodemokratski mestni svet tudi sklenil, odstraniti križ z ondotnega pokopališča. Ker pa nihče ni hotel prevzeti tega dela, so podrli križ mestni očetje sami in zapeli marzeljezo. — Naj to Jobrj premislijo tisti, ki bi šli rdečim osrečevalcem na limanice. — A čemu gledati v tujino. Poglejmo le, kako postopajo v Ljubljani socialni demokratji z delavstvom, kjer so oni gospodarji, namreč v okrajni bolniški blaginji. Ko so gospodarili krščanski socialci, je prišel vsakdo do svoje pravice. In zdaj? Znan nam je slučaj, ko so se branili, da sprejmejo v zavarovanje delavca zato, ker je bil precej časa bolan. Postava zahteva pa, da morajo v okrajne bolniške blaginje sprejeti vsakega brez ugovora, ki dela v podjetjih, ki so prisiljena, da zavarujejo svoje delavce. Šele magistrat je prisilil ljubljansko okrajno bolniško blaginjo, da so sprejeli v zavarovanje delavca. Splošno so pritožbe, kako strahno strogo postopajo z obolelim delavstvom. Gani se iz hiše in pojdi na sveži zrak, ako si bolan, pa ti naj pride skrajno rdeči nadzornik na tvoje dom: konec, ne dobiš več nobene podpore. Ležati moraš, ker hoče tako rdeči kontrolor, ki seveda v svoji omejenosti ne ve, da sveži zrak okrepeča in zdravi.

Taka je socialnodemokratska svoboda v — praksi!

Znanstvo in umetnost.

* »Dom in Svet«. Vsebinska 4. številke: Gregorčičevemu spominu. Prolog k »Gregorčičevemu večeru« kataliških društev, dne 10. marca, Zložil dr. Miha Opeka. — Pod svobodnim sloncem. Povest davnih dedov. Spisal Fr. S. Finžgar. Druga knjiga. (Dalje.) — Pomladni žarki. Zložil Ant. Medved. — Kamjenec in Hotin. Potpisna črtica. Spisal L. Lenard. (Konec.) — Pticka-ljubav. Zložil Zvonimir. — Zadnji svojega rodu. Humoreska. Spisal Janko Mlakar. — Na pot! Zložil Griša. — Svetovni jezik. Sestavljen K. A. — Kmetiška. Zložil Marijan. — Hčerke trenutka. Na »Gregorčičevemu večeru« kataliških društev, dne 10. marca, predaval Fr. S. Finžgar. — Večer ne rože. Zložil Griša. — Pod oljko in lavrom. Zapiski iz solnčne Italije. Spisal dr. E. Lampe. (Dalje.) — Skušnja. Črtica. Spisala Leea Fatur. — Književnost. — Metelkova antologija. Poroča dr. E. Lampe. — To in ono. — Sah. Prereja A. Uršič. — Slike: Zalostna Mati božja. Janez Šubic. — Mornarji z rešilnim čolnom na vihnem morju. — Cerkev sv. Trojice v Kamjenicu. Fot. L. Lenard. — Blagoslovljenje kazaške vojske pred odhodom na vojsko proti Japonski. — Na lov. Sv. Jovanović. — V tivolskem parku v Ljubljani. — Zrelo ognjenika Vezuva. — Pogled na Pompeji z Vezuvom. — Atene: Pogled na Akropolo s Filipapoškega griča. — Rudjer Josip Bošković D. J. — »Dom in Svet« izhaja prvega dne vsakega meseca. — Urednika: dr. Mihael Opeka za leposlovje, dr. Evgen Lampe za znanstvo in ilustracije. — Založnik in lastnik: Marijanišče. — Tiska »Katališka Tiskarna« v Ljubljani. — Naročnina: 9 K, za dijake 7 K, za Ameriko 2:5 dolarja, za Italijo 12 lir, za Nemčijo 10 M. Sprejema lastništvo in upravnništvo v Marijanišču.

Štajerske novice.

š Zalec. V št. 68 »Slov. Naroda« napada nekdo iz Zaleca nravstveno stran moje osebe na nečuvno nesramen način. Njegov namen je iz članka razviden. Javno izjavim, da je dejstvo, ki mi ga hoče navesti, do pičice izmišljeno. Javno pozovem dopisnika, da mi nemudoma v prihodnji številki svojega ljubljanskega glasila navede imena vseh prič, ki jih baje za navedeno dejstvo ima; pozovem ga, da točno navede ime domačina in hčere, o kateri govori in pozovem ga, da tem imenom javno pristavi še svoje ime. Opomnim ga, da baje gospod Karol Janič ve za pet prič, in da je nekemu agentu Sagmejster mnogokaj znanega. Dopisnik, obrni se do teh dveh Zalcenov, morebiti ti pomagata iz zadrege. Agent Sagmejstra pa pozovem, naj popiše, kar je v Hodnikovi gostilni o moji osebi glede na Kasaze pripovedoval ter s podpisom svojega imena in prič vpošlje na mojega neposrednega duhovnega predstojnika. Torej na dan z imeni! Rešite svojo čast! — Zalec, dne 28. marca 1907. — Dr. Ivan Jančič, kaplan.

š Inštalacija. Na Velikonočni ponedeljek je slovesno inštaliral prevz. knezoškof dr. Napotnik za stolnega prošta mil. gosp. prelata Karola Hribovšeka. Ad multos annos!

š Gregorčičevo slavnost priredi Slovanška Čitalnica v Mariboru na belo nedeljo.

š Ogenj. Na Velikonočni ponedeljek ob pol 11. uri dop. je naznanil stolpni čuvaj v Mariboru ogenj v smeri Brestenica. Požarna bramba pa se ni odpeljala, ker se je izkazalo, da se je zmotil. Ljudi je priletelo mnogo skupaj, ki so rekli, da je — 1. april.

š Trbovlje. Sv. misijon, ki je trajal od 17. do 26. t. m., so vodili jezuiti: p. Kunstelj in p. Pristov iz Ljubljane ter p. Verhovec iz Št. Andraža. Obhajanih je bilo v tem času

nekaj nad 3200 odraslih. Udeležba vernega ljudstva je bila pri vsaki pridigi prav velika.

Novice iz Zagorja ob Savi.

Na občnem zboru »Ljudske hranilnice in posojilnice« je bilo zopet izvoljeno staro načelstvo in nadzorstvo. Računski zaključek za leto 1906 izkazuje 149.077:72 K prometa. Ta zadruga pošlje šele dve leti in je imela do konca leta 1906 že 64 članov Izposojenega je bilo 43 strankam 76.710 K. Hranilne vloge so znašale koncem leta 62.265:25 K, čisti dobiček pa 366.242 K. — Pri slučajnostih je predaval član nadzorstva g. Češnovar o pomenu hranilnic z ozirom na delavske stanove.

Bratovska skladišnica je imela 24. marca občni zbor. Gospod ravnatelj premogovnika je predlagal, naj bratovska skladišnica ravnateljstvu posodi 200.000 K, da bo napravila hiše za delavska stanovanja. Udeleženci občnega zbora pa so se temu odločno uprli, češ, da bi to koristilo le premogokopni družbi sami, ne pa delavcem. Gospod ravnatelj je nato nekako užaljen izjavil, da se o tem ne bo več menil z občnim zborom, marveč le z odborom.

Hiše za delavska stanovanja je premogovniško vodstvo postavilo dosedaj štiri. Namerava jih postaviti še sedem ali tudi več, če bo kazalo.

Volivcev za državni zbor bo v zagorski občini nekaj nad 700. Imenik še ni razpoložen na vpogled.

Zastopstvo »Vzajemne zavarovalnice« za Zagorje in okolice je prevzel g. Leopold Dolinar v Zagorju.

Zdrav kraj je župnija Sv. Planina nad Zagorjem. Od 8. septembra 1905 pa do dne 23. sušca, torej v podrumem letu ni umrl nihče. Sedaj je umrla 15letna hči ondotnega cerkvenika.

Darovi.

— Za »Stražin dom« na Dunaju so darovale Slovenke v Newyorku: gđnce. Cotman Marija in Zanoškar Minka po 1 dolar; gđnce. Roza Hribar, Jerca Svetlin, Franciška Pogačnik, Neža Češark, Antonija Podboršek, Iv. Berc, Franciška Ribič, Franciška Peterlin, Marija Batiev, Ana Mušec, Nežka Vavpotič, ga. Polona Vavpotič in g. Francišek Peterka po 50 centov; gđnce. Cecilija Pfajfer, Franciška Zanoškar, Marija Kokalj in Barba Kokalj po 25 centov; gđčna. Marija Gostič pa 1 dolar 25 centov. Skupaj 60 K, ki nam jih je darovala gđčna. Gostič, za kar se ji odbor »Straže« najtopleje zahvaljuje. Vrle Slovenke so bile večinoma že »Stražanke«, a tudi v tujini niso pozabile »Straže«. Da bi jih le še drugi Slovenci posnemali! Sedaj je naloženih že 172 K. Bog živi vrle Slovenke! Bog plačaj!

Gospodarstvo.

g (Pridelovanje krme na Grmu.) Kmetijska šola na Grmu je od vsega pričetka polagala največjo važnost na pridelovanje krme in je isto močno razširila v teku let, kakor je povzeti iz sledečih števil. Ko se je zavod na Grmu osnoval, je imela šola 16 ha njiv, 8 ha travnikov in 2:75 ha pašnikov, skupaj 26:75 ha njiv in travniščine. Danes ima šola 10 ha njiv in 16:7 ha travnikov. Iz njiv se je nanovo napravilo 6 ha travnikov, dočim so se pašniki s skrbnim delom in dobrim gnojenjem tudi izpremenilo in se danes skoraj še enkrat toliko med njivami in travniki se je tedaj močno izpremenilo in danes skoraj še enkrat toliko krme prideluje kakor prej. Pa tudi na njivah se je pridelovanje krme močno razširilo, kajti od 10 ha njiv so odločeni 4 ha za pridelovanje detelje in sicer 2 ha za pridelovanje lucerne, 2 ha pa za setev mešanice detelje in trave. Temu intenzivnemu pridelovanju krme je pripisati, da se je tudi živinoreja na zavodu močno povzdignila.

— Občni zbor okrajne bolniške blaginje okolice ljubljanske v Šent Vidu nad Ljubljano se je dne 24. marca 1907 dobro in mirno izvršil. Iz poročila načelnika Belca posnamemo, da je imela blaginja leta 1906 nad 1000 (delavcev) članov več kakor druga leta. 550 bolnikom se je plačala podpora za 8214 dni. Dohodkov je bilo 20.670 K 34 vin. Bolniška podpora je znašala 8316 K 30 vin.; zdravnikom se je izplačlo 2810 K 56 vin., zdravila so stala 1027 K 77 vin., bolnici in za prevoznino se je plačalo 6228 K 15 vin., za pogrebne stroške pa 406 K 60 vin. Upravni stroški so znašali 413 K 88 vin., za inventar se je izdalo 143 K 88 vin. Rezervni sklad se je zvišal od 16.636 kron 93 vin. za 1746 K 80 vin. in znaša zdaj 18.383 K 73 vin. Nadzorni odbor je pregledal večkrat med letom računske knjige in jih brez ugovora potrdil in podpisal. Odborove seje so se vršile vsaki mesec. Zbor je vse delovanje načelnikovo soglasno odobril ter mu dal priznanje.

NAGODBENA POGAJANJA.

O nagodbnih pogajanjih z Ogrsko objavlja daljši članek »Die Deutsche Volkszeitung«. Načrt o dolgotrajni nagodbi je izjalovljen. Da nemogoča je daljša nagodba, kakor do l. 1817, ker so ogrske zahteve brezmerno pretirane. Ogrske zahteve, ki jih je stavil Batthyany glede na ločitev »Avstro ogrske banke« so nerazumljive, kakor tudi zahteva za izplačevanje v gotovini. Če se ti zahtevi izpolnita, se poviša ogrska obrestna mera na 13%. »Avstro ogrska banka« je le s tem vzdržala 4 do 4 in pol % obrestno mero, ker je hranila zlato. Zadolžena Ogrska sama tega ne more. Ko poteče l. 1812 pogodba o kovanju denarja, je gotovo, da se agio ogrskega denarja ne vzdrži na sedanji višini, dasi se sklene nova pogodba. Nadalje se še peča z vprašanji o

vžitinskih davkih, carini in o železniških tarifih. Članek naglašja, da je Ogrska gospodarsko popolnoma odvisna. To je spoznal sedanji ogrski minister Andrassy že l. 1867, ko je pisal, da potrebuje Ogrska državne zveze z Avstrijo. — Rektor nemškega praškega vseučilišča dr. Pfersche je objavil članek, v katerem naglašja, da se mora glede na razmere z Ogrsko vzeti stvar tako, kakor je. Če ni več vzdržljiva nagodba iz l. 1867, se mora dobiti drugi način v obrambo avstrijskih koristi.

CESAR VILJEM SE NE SNIDE Z AVSTRIJSKIM CESARJEM.

Poluradna »W. Allg. Ztg.« poroča, da ob odkritju spomenika cesarici Elizabeti ne pride nemški cesar na Dunaj. Sklepa, da zato niso verjetna poročila o sestanku nemškega cesarja z našim vladarjem.

NEMŠKI UGOVOR GLEDE BUDJEJOVIC ODKLONJEN.

Znano je, da so pri občinskih volitvah v čeških Budjevovcih porazili Čehi v tretjem volivnem razredu Nemce, ki so se zato pritožili. Ugovor Nemcev je zavrglo praško namestništvo.

FRANCOSKI UČITELJI PROTI FRANCOSKI VLADI.

Znano je, da prepoveduje francoska vlada svojim uradnikom stanovska društva. Tudi učiteljem so prepovedali ustanavljati stanovska društva, dasi so trpeli obstoječa društva. Da demonstrirajo proti vladi, se je pa priklopila učiteljska zveza v departementu Seine-Paris Splošni delavski pariški stranki, ki je revolucionarna, protivjoška in malone anarhistična. Vladno francosko časopisje zdaj javka vsled tega. No, pravice pač nima. Saj so si francoski mogotci sami vzgojili brezverske učitelje.

VOLITVE NA ŠPANSKEM.

Barcelonski kardinal Casando je izdal z ozirom na španske volitve pastirski list, ki naglašja: 1. Katoličani naj volijo kandidate odločne katoličane; 2. če sta dva ali več katoliških kandidatov, se mora podpirati oni, katerega stranka je delavnejša in bolj energična za katoličanstvo; 3. če so postavljeni samo nasprotni kandidati, naj nastopijo katoličani za zmernejšega kandidata, o katerem sodojo, da nastopi za strpno postavodajo. — Papež Pij X. je pisal kardinalu, da pohvali Kataločane, ker so možato nastopili proti protiver-skim postavam. Pozivlja katoličane, naj se povsod udeležujejo občinskih in državnih volitev po potrebah nove dobe. — Španski kralj je razpustil korteze. Nove volitve v zbornico pčslancev se vrše 21. v senat pa 5. maja. — Kortezi se otvorijo 13. maja.

Po svetu.

»Vera je privatna stvar.« Na Nemškem je bilo nekaj socialnih demokratov obsojenih, ker so podlo sramotili katoliško vero in se zlasti norčevali iz izpovednice. Sodnik je sodbo utemeljeval tako: »Ravno zato, ker socialna demokracija v svojem programu proglašuje, da sme vsakdo imeti pravo do svojega verskega prepričanja, se mora obsoditi vsako konfesionalno hujskanje in vsaka žalitev cerkve.« In kako je v Avstriji?

Sleparski lord. Visoke kroge celega Londona je silno presenetila vest, da je lord William Neville, član ene izmed najstarejših družin angleškega plemstva, v zaporu. Visoko in staro plemstvo lorda ni oviralo pri njegovih sleparijah in goljufijah. Že pred desetimi leti je sedel dalje časa radi ponarejanja menic v zaporu, v katerem je spisal knjigo o nedostatkih angleških kaznilnic. Spis je našel odmev v krogih, katerim je bil namenjen in povzročil več reform. — Preteklo jesen je prišel v neko trgovino z zeleno šatuljo z dragocenostmi, da jih zastavi. Trgovec je bil zadovoljen, zapečatil šatuljo in izplačal lordu zahtevano vsoto, na kar je ta izjavil, da vrne okoli Božiča denar in vzame dragocenosti. Božič je prišel, lord pa ne in sploh ni bilo o njem ne duha ne sluha. Zato je trgovec odprl skatljio in prebledel, kajti v njej sta bila le dva oglja. Seveda je o tem obvestil policijo, ki je takoj prišla lorda. Obtožnica ga dolži, da je šatuljo z dragocenostmi s popolnoma enako zamenjal, ki sta bila v njej le dva oglja. — Tudi modra kri ne obvaruje pred nepošte-nostjo.

Iz dežele dolarja. Rockefeller izjavlja, da je vest o 32 milijonih, katere je baje namenil v dobrodelne namene, izmišljena. — V Pigne je umrla 116 let stara Aky Rockhold, ki je osebnopoznala Jurija Washingtona, ki je kot general večkrat obiskoval njenegaočeta. Bila je trikrat omožena. — Pred dvema letoma je vsled razstrelbe zgorela Samuelu Beattyju brada. Sedaj je dobil potom sodnije v Wellstonu 101 dolar odškodnine. — V državi Arkanzas je grozen orkan uničil celo mestce Washington. Ubiti ste bili dve osebi, ranjenih je mnogo. — V podporo revnim dijakom namerava cincinatsko vseučilišče ustanoviti fond, iz katerega bi dobivali ti na leto 1000 dolarjev posojila. Zadolžnico podpiše dijak in še ena zanesljiva oseba. — Angleški vrtnar Ravet je plačal za ameriško rožo 10.000 dolarjev, neki bostonski bankir pa za en nagelj 30.000 dolarjev. Potaknjenec tega nageljna je cenil na 300 kron.

Moderna linijska ladja angleška »Dreadnought« je strelala pred Trinitadom. Obnemem so ustrelili iz štirih topov, ne da bi počila ena šipa na ladji. Ladja porabi malo kuriva, naj li križari ali vozi s polno močjo. Edina napaka je grozna vročina v prostorih, kjer so stroji.

Nov tip oklopnih. Poročali smo že o rezultatih poskusnih voženj velikanske angle-

ške oklopnice »Dreadnought«, sedaj pa poročajo iz Londona že zopet o novi vrsti bojnih ladij, ki nimajo samo nove konstrukcije, ampak so zgrajene po popolnoma novem principu. Na kongresu angleških inženjerjev je namreč firma Maksim, ki vpliva Maksimove topove, izjavila, da se ji je posrečilo po dolgoletnih poizkušnjah narediti načrte za bojne ladje po povsem novi osnovi. Novo ladjo bode gonil plin ali petrolej, zato bo prostor za gorivo in gonilne stroje neprimerno manjši, parni kotli odpadejo, dimniki istotako, število posadke se bode lahko izdatno zmanjšalo. Ob času boja ne bo več dima, požar je skoro izključen, dočim skoro vedno nastane na sedanjih ladjah, ako kroglice porušijo dimnike. Zato bo krov popolnoma prost in bo mogoče nastaviti stolpe s topovi tudi v sredi ladij in jih bo lahko obračati na vse strani. Število topov se bo zmanjšalo, zato pa povečal kaliber. Tudi oklop bode mnogo bolj preprost. Nova ladja bode imela 16.500 ton, preplula bo v eni uri 20 vozlov. Dolga bode 140, široka 28 metrov. Strokovnjaki v gradnji ladij White in pomorski pisatelj Brossey sta jako navdušena za novi načrt, in nič čudnega ne bo, ako bomo v kratkem čitali o poizkusnih vožnjah z ladjo tega tipa. Seveda bodo sedanje ladje potem nesposobne za boj in jih bodo uporabljali k večjemu še za obrambo obrežja.

Vpliv štrajka elektrarniških delavcev v Parizu na časopisje. Ne samo, da je bil povodom štrajka ves Pariz zavrt v neprodno temo, da so imela gledališča velikansko škodo, zle posledice štrajka so se pokazale tudi pri časopisju, kajti skoro vse tiskarne so dobivale elektriko ali od zasebnih ali od mestnih central. Listom torej ni bilo mogoče iziti, kajti pomisliti treba, da izhaja »Journal« v 500.000, »Matin« v 800.000, »Petit Journal« v 1.500.000 izvodih. Več malih tiskarn je imelo pač svoje parne kotle, toda kako bi mogle zmagati tako velikansko silo. »Petit Journal« ni bil v zadregi, ker ima svoje dinamo stroje. Drugi so si pa pomagali, kakor so mogli. »Matin« je kupil po Parizu vse akumulatorije, a ti so komaj gnali stroje za stavljenje (lino- in monotype), o velikih rotacijskih strojih ni bilo niti govora. Pomagal si je drugače. Nabavil si je velik parni stroj za mlačenje žita in z njim spravil stroje v tek. Hoteli so vsaj za kolportazo in inozemstvo natisniti par stotisočev izvodov. Dasi ravno so si listi vzajemno pomagali, so izšli vendar v petini svoje navadne velikosti. Če ni šlo drugače, posojali so si medsebojno stavek in zato so prinesli liberalni listi članke v katoliškem zmišlu pisane in narobe.

Oklopni policijski avtomobil v Peterburgu. Ker so bili bombni in drugi napadi na policijo v Peterburgu na dnevnem redu, uvedla je oblast takozvane oklopne avtomobile, sedaj za poizkušnjo enega. Avtomobil je obložen z debelimi železnimi ploščami, ki so sivo pobarvane in ima v sredi stolpič, v katerem se nahaja majhen brzostrelni top. V avtomobilu se vozi policijski prefekt pri nadzovanju. Upajo, da bo tako zavarovan pred napadi. Če se obnese, uvedejo še več takih avtomobilov.

Avtomobil v bodočnosti. Kolesarjenje je bilo pred malo leti še sport in kolesa jako draga. Danes je kolo izvrstno prometno sredstvo in kar je glavna stvar, jako ceno, saj še v Ljubljani vidiš hišne, ki se vozijo po mleko na trg, ali pa dimnikarje na kolesih. Ista usoda čaka tudi avtomobil, zlasti, če se Edison obnese njegova najnovejša iznajdba. V tem slučju bodo avtomobili tako poceni, da si jih bode nabavil lahko tudi manj premožni, ker bode stal k večjemu 300 kron. Največja važnost obstoji v akumulatorski bateriji, ki bo imela toliko moči, da bo zadoščala za 100.000 milj. Za 800 kron se bode dobil motor, ki bo opravljal svoje delo 15 let. S temi baterijami bo mogoče prevoziti na uro 45 km. — Edison je delal poizkuse tri leta s 25.000 baterijami in začel zidati tvornice, ki bodeta kmalu dovršeni.

Oženiti se ali pa plačati kazen je soglasen sklep občinskega sveta v Jovi v Severnej Ameriki. Župan je namreč stavil v seji predlog da se morajo vsi »fantje« od 24. do 25. leta v dveh mesecih oženiti ali pa plačati kazen od 50 do 5000 kron. Predlog je bil soglasno sprejet. Župan je bil mnenja, da bi moralo enako določbo skleniti vsako moderno mesto, kar bi bilo gotovo v prid morali in blagostanju.

Največja križarka na svetu. Kakor imajo Angleži največje oklopnice, tako imajo tudi največjo križarko »Indomitable«, ki so jo te dni spustili v Glasgowu v morje. Podrobnosti o gradnji in oboroževanju so tajnost.

Izvanredni uspehi brezžičnega brzojava. Iz Newyorka poročajo, da so mogli potom brezžičnega brzojava pošiljati brzojavke med postajo Point Loma ob Tihem oceanu in Washingtonom in Teksasom, torej skoro čez celo Severno Ameriko. Pred dvema tednoma pa so opazili drug še večji uspeh. V Atlantskem morju sta se srečala parobroda Cunard-črte in »Wilhelm II.« ter z Marconijevimi brzojavnimi stroji menjala depeše. Pri Gibraltarju sta se ločila. »Wilhelm II.« je odplul v Severno Cunardov parnik pa v Sredozemsko morje. Ko je »Wilhelm II.« dospel v Canal la Manche, so začeli brzojavni stoji delovati in pokazalo se je, da brzojavka prihaja s Cunardo-

vega parnika, ki je v istem času vozil mimo Sardinije. Električni valovi so torej neovirano naredili pot skozi celo srednjo Evropo in tudi visoke Alpe jih niso mogle ovirati.

Povest o izgubljenem biseru. Nedavno je odlična družba pod pokroviteljstvom grofice Potočke v Lvovu priredila diletantsko predstavo, ki se je vršila v mestni kazini. Udeležila se je tudi žena vseučilišnega profesorja Boloz - Antoniewicza. Kar pa je gospa opazila, da ji je izginil z vratu bogati nakit, obstoječ iz biserov. Takoj je obvestila policijo, ki se je trudila, da najde nakit, a brez uspeha. Nekaj dni potem pride k nekemu juvelirju mož iz visokih krogov in mu ponudi popolnoma tak okrask, kakršnega je izgubila gospa. Ker je bil že obveščeno od policije, je bisere takoj spoznal in izjavil, da jih sicer kupi, da pa mu mora gospod nekoliko časa pustiti v premislek, da določi pravo vrednost. Med tem pa je poklical policijo, ki je mladega gospoda takoj aretirala in zaslišala. Pri zaslišanju je ta izpovedal, da je bisere našel v dvorani, kjer se je vršila predstava, ker pa je hotel dobiti najdarino, je hotel poizvedeti natančno vrednost dragocenosti, da bi vedel potem zahtevati pravo vsoto kot nagrado.

»Najlepši dan v življenju.« V nekem nemškem mestecu je umrl neki vojaški veterani, na katerega pogrebni sprevod je poleg veterancev prišel tudi častniški zbor tamošnje posadke, ki je položil na krsto tudi venec. Na pokopališču so po vojaški navadi tudi streljali. Naslednjega dne je šla vdova pokojnega veterana k poveljniku bataljona, da se mu zahvali za čast, izpazano njenemu možu. Major jej je hotel reči nekoliko tolažljivih besed, no, vdova ga je prehitela z besedami: »Gospod major, vi ne verujete, koliko sem se mu zahvali za čast, izkazano njenemu možu. Iskreno moram reči, da je bil večerajšnji dan najlepši v mojem življenju.«

Zob je s kovaškimi kleščami izdrl dinar Herman kmetu Buzgu v občini Barkonži na Ogrskem. Herman je potegnil tako krepko, da ni izdrl je zoba, ampak kar vso čeljust. Burgo je omedlel in v kratkem umrl. Konštatovali so, da so bile klešče zarjavele in da se je zato Burgu kri zastrupila. Proti Hermanu se je uvedla kazenska preiskava.

Kitajski stavci. Dasi se naši stavci upravičeno nazivajo najinteligentnejši delavci, zastajajo vendar daleč za svojimi rumenimi kolegi s kitami. Ker ima kitajska pisava za vsako besedo posebno znamenje, jih mora stavec vse poznati, in kdor to zmore, velja pri Kitajcih za učenjaka. Ta znamenja imajo zložena v omarah in sicer, da si olajšajo delo, po nekem posebnem redu. Pod besedo »hiša« n. pr. se nahajajo znamenja: vrata, okno, soba, streha itd. Pod besedo »mesto« so spravljene znaki: ulica, trg, cesta itd. — Tudi uredniki so samo stari in izkušeni učenjaki in pišejo, oziroma rišejo rokopise z drobnimi čopiči. Kaki so kitajski tiskarski »slaniki« in kako obliko imajo razne »ribe«, je še tajnost.

250.000 frankov kazni je plačal avtomobilist grof Novilles v Caeni na Francoskem; povozil je namreč nadporočnika Croiseja, da je le-ta umrl. Sodišče ga je obsodilo, da mora plačati vdovi pokojnika za njegove štiri nedorasle otroke odškodnino v znesku četrtilijona frankov.

Pod niagarskim slapom so napravili 240 metrov dolg tunel z okni, skozi katere lahko opazujejo radovedneži množine vode, ki se valijo z bobnenjem preko njihovih glav. Prej so hodili pod slapom, a ta pot je bila zelo neprijetna in nevarna. Tunel je 39 metrov pod višino vode.

Drag parlamentarni zastopnik je socialistički poslanec skrajne levice v belgijski poslanski zbornici Hektor Deins. Za svoje govore bi potreboval, kot so izračunali statistiki, dvajset sej, in če se računa, da stane ena seja 1000 frankov, je že s tem škodoval državo za 80.000 frankov, v kar so všteti tudi stroški za tisk njegovih govorov. Dostavke k posameznim zakonskim predlogom cenijo na 20.000 frankov. Na ta način je stal poslanec državo čez 100.000 frankov. Hvala Bogu, da ni mnogo tako zgovornih poslancev. Bog ve, kaj bi bilo, ako bi se razvnel Oskar Gabršček, Ferjančič, ata Žužamaža itd.!

Mažari — literarni roparji. V svojej megalomaniji ne poznajo viteški Mažari nikakih mej, pa tudi ne najnavadnejših predpisov olike in javne dostojnosti. Drastično kaže to sledeči slučaj: Maurice Maeterlinck je spisal dramo »Monna Vanna«. Proti izrečni prepovedi pesnikovi sta pa Mažarja Abranyi, oče in sin, tekst nesramno izkvarila, v igri vpeljala balet v najtragičnejšem momentu ter »Monno Vanno« uglasbila. Maeterlinck z ogorčenjem obsoja to »slovstveno roparstvo«, ki je edino svoje vrste in se ni o podobnem činu še nikjer slišalo.

Največji zvon na svetu imajo na Japonskem v Osaki. Visok je osem metrov, v obsegu meri 17 metrov, tehta pa 180.000 kilogramov. Preje je bil največji zvon na Ruskem v Moskvi, ki je še sedaj najtežji. Največji zvon v Nemčiji je v Kolinu; visok je 3:1 m., težek pa 25.250 kg. Na Kranjskem imajo najtežji zvon pri D. M. v Polju, ki tehta čez 100 starih stotov.

Naznanilo!

Slavnemu občinstvu vljudno naznanjam, da sem **otvoril in nanovo uredil veliko trgovino z moškimi, ženskimi in otročjimi**

črevlji

domačega in tovarniškega izdelka.

Naročena dela izvršujem natančno po meri iz najboljšega usnja v elegantni obliki in po prav nizki ceni.

688 2

Matej Oblak

črevljarski mojster in trgovina s črevlji.

Kongresni trg št. 6
: (v Tambornino-vi hiši). :

Na prodaj je v Vižmarjih št. 61 pri Ljubljani: 704 3-2

1. hiša z vrtom in gospodarskim poslopjem,
2. kolarsko orodje,
3. več jesenovih hlodov in raznega drugega lesa.

Več se poizve pri lastnici ravnotam.

V novi vili v Zgornji Šiški se odda takoj **moderno**

stanovanje

s tremi velikimi sobami, kopalno sobo in drugimi pritlikinami. V vili je vpehjan vodovod, zraven se nahaja tudi lep vrt.

Več se poizve v gostilni pri **Pavšiču v Zg. Šiški** ali pa pri gosp. **Ivanu Zakotniku v Ljubljani**, Dunajska cesta št. 40. 716 2

Zahtevajte „Slovenca“ v vseh gostilnah! — Zahtevajte „Slovenca“ na kolodvorih!

Popolna oprema za novorojence, otroško perilo za vsako starost v zalogi priporoča znana trgovina perila **C. J. Hamann, Ljubljana.**

Perilo lastnega izdelka, 1870 ustanovljeno 1870.

Ponudbena razprava.

»Katol. tiskovno društvo« v Ljubljani razpisuje s tem stavbna, zemeljna, zidarska, tlakarska, vodovodna, mizarska, ključarska, pleskarska, kleparska in krovsko dela za

ново tiskarniško poslopje

kakor sledi:

1. Za projektirano novo stavbo Katoliške tiskarne v Ljubljani so razpoloženi načrti v tajništvu »Katol. tiskovnega društva« ravnotam.

2. Za sestavo ponudbe so merodajni poleg teh načrtov (na katerih se mora ponudnik podpisati v znamenje, da jih je pregledal) za ta razpis še splošni in specialni stavbni pogoji (ki se dobivajo pri tajništvu po lastni ceni) in mora ponudnik te pogoje s cenami in zneski izpolnjene in podpisane priložiti ponudbi in izrecno izjaviti, da jih je prebral, razumel in v polnem obsegu sprejel, kakor tudi, da je zadovoljen s pogoji, ki so določeni za ta razpis.

3. Ponudba se lahko glasi na vse ali pa tudi le na posamezne oddelke del ali dobav. »Katoliško tiskovno društvo« si vendar pridržuje pravico, izločiti eventualno iz vseh ali delnih ponudb tudi posamezna dela, delavne kategorije ali dobave tudi tedaj, ako bi delo prevzel in sam ponudnik, in jih oddati drugim podjetnikom ali take dobave tudi samo izposlovati, ne da bi zaradi tega imel ponudnik vseh navedenih del ali delavnih skupin pravico do zvišanja cene.

4. Zaprte, zapečatenene in z nadpisom: »Ponudba za stavbo »Katol. tiskarne« ter z vsemi prilogami opremljene ponudbe se morajo v smislu splošnih pogojev doposlati najpozneje

do 10. aprila opoldne

tajništvu »Katol. tiskovnega društva« in ondi tudi položiti predpisana varščina.

Po izvršeni ponudbeni razpravi se vrne varščina onim ponudnikom, ki se njih ponudbe niso sprejele.

5. Ponudniki morajo vztrajati pri svojih ponudbah polnih osem dni, računjeno od dneva oddaje ponudbe.

6. Na zapoznele ponudbe se ne bo oziralo; tudi se po završeni razpravi ne bodo sprejemale ponudbe za delavne skupine ali dobave, ki jih je sedaj oddati.

7. Poleg v št. 2. navedene pravice si »Katoliško tiskovno društvo« pridržuje tudi pravico, da prosto voli med dospelimi ponudbami in lahko tudi razpiše nov natečaj, če bi mu ne ugajala nobena vložena ponudba, ali pa si dela in dobave zagotovi na kak drug primeren način.

8. Za **podiranje dveh enonadstropnih starih poslopj** do tal in odvažanje gromaž in materiala so priloženi načrti na ogled, proračun stroškov pa na razpolago za prepis in se morajo zadevne ponudbe za material itd. vlagati kot dodatek k glavni ponudbi do zgoraj določenega termina.

»Katol. tiskovno društvo« pri kaki ugodni ponudbi lahko dovoli vporabo stare opeke za vmesne zidove v pritličju.

Ljubljana, dne 29. marca 1907.

702 3-4

Odbor »Katol. tiskovnega društva«.

Podružnica v Spljetu. :

Delniška glavnica: K 2.000.000. :

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

ponuja vsakovrstne srečke po dnevnem kurzu proti poljubnim mesečnim odplačilom, dovoljuje predjeme na srečke in druge vrednostne papirje.

Zamenjava valute in novce po dnevnem kurzu, diskontuje kulantno devize v laških lrah.

Vloge na knjižice in v tekočem računu obrestuje od dne vloge do dne vzdiga po **4 1/2 %** Rentni davek plača banka sama.

Podružnica v Celovcu. :

Rezervni fond: K 200.000. :